

Administratieve lasten overige Landbouwwetgeving

Nulmeting per 1 januari 2002

Peter van der Hauw, Michiel Linssen, Bart Neerscholten, Gerard
Regter, Wilma van Rijt, Frits Suyver, Mirjam Tom

Zoetermeer, augustus 2003

Dit onderzoek is gefinancierd door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij EIM. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van EIM.

EIM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with EIM. Quoting of numbers and/or text as an explanation or support in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of EIM.

EIM does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Inleiding en probleemstelling	7
2	Onderzoeksaanpak nulmeting	9
2.1	Wat is een nulmeting?	9
2.2	De meetmethode, het begrippenkader en de onderzoeksfasen	9
2.3	Gehanteerde tarieven	11
2.4	Enkele bijzondere onderwerpen bij het huidige onderzoek	12
2.5	Totale omvang administratieve lasten overige Landbouw	13
3	Wet- en regelgeving Bestrijdingsmiddelen	15
3.1	Gescreende wet- en regelgeving	15
3.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	16
3.3	Beschrijving van de administratieve lasten	18
3.4	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten	19
4	Wet- en regelgeving Plantenziekten	21
4.1	Gescreende wet- en regelgeving	21
4.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	22
4.3	Beschrijving van de administratieve lasten	24
4.4	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten	25
5	Wet- en regelgeving Landbouwwet	27
5.1	Gescreende wet- en regelgeving	27
5.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	28
5.3	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet	30
6	Wet- en regelgeving Landbouwkwaliteitswet	31
6.1	Gescreende wet- en regelgeving	31
6.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	32
6.3	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet	34
6.4	Beschrijving van de administratieve lasten per wet / regeling	35
7	Diervoederregelingen LNV en Productschap Diervoeder	39
7.1	Inleiding	39
7.2	Gescreende regelgeving	39
7.3	Beknopte omschrijving diervoederregelingen LNV	40
7.4	Beknopte omschrijving van de Verordeningen van het PDV	41
7.5	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per regeling	45
8	Wet- en regelgeving Diergeneesmiddelenwet	47
8.1	Gescreende wet- en regelgeving	47
8.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	47
8.3	Beschrijving van de administratieve lasten	48
8.4	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten	49

9	Wet- en regelgeving Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit	51
9.1	Gescreende wet- en regelgeving	51
9.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	51
9.3	Beschrijving van de administratieve lasten	52
9.4	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per besluit	54
10	Wet en regelgeving Flora- en faunawet	55
10.1	Gescreende wet- en regelgeving	55
10.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	56
10.3	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet	58
10.4	Beschrijving van de administratieve lasten	59
11	Wet- en regelgeving Natuurbeschermingswet 1998	63
11.1	Gescreende wet- en regelgeving	63
11.2	Beknopte omschrijving wet- en regelgeving	63
11.3	Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet	63
11.4	Beschrijving van de administratieve lasten	64
12	Reductievoorstellen administratieve lasten	65
12.1	Bestrijdingsmiddelenwet	65
12.2	Plantenziektewet	66
12.3	Landbouwwet	66
12.4	Landbouwkwaliteitswet	66
12.5	Diervoederverordeningen Productschap	67
12.6	Diergeneesmiddelenwet	67
12.7	Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit	67
12.8	Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet	67
12.9	Totaal overzicht administratieve lasten en reductievoorstellen	68
13	Bijlagen	69
13.1	Tijdens het onderzoek ontvangen informatie	69
13.2	Toelichting op de kosten van informatieverplichtingen, - van inhoudelijke verplichtingen en – van uitvoeringskosten	70
14	Detailtabellen administratieve lasten overige Landbouw	73

1 Inleiding en probleemstelling

Administratieve lasten zijn de integrale kosten van in Nederland gevestigde bedrijven om te voldoen aan de door de overheid bij wet of andere regeling opgelegde informatieverplichtingen aan de overheid en eventuele derden.

Het kabinet heeft de Commissie Administratieve Lasten in 1998 gevraagd aanbevelingen te doen om de groeiende omvang van de administratieve lasten te reduceren. Deze Commissie onderschreef de suggestie van de Tweede Kamer dat de departementen nauwkeurig de aard en omvang van de administratieve lasten in het eigen domein in kaart brengen (nulmeting, gevolgd door jaarlijkse actualisering) en streefcijfers formuleren om de lasten te reduceren.

In reactie op het eindrapport van de Commissie Administratieve Lasten heeft het kabinet bij Kamerbrief¹ laten weten dat bij het ontwikkelen van methoden en technieken om de omvang van de administratieve lasten op de diverse niveaus te meten, het van belang is dat bij het invullen van de witte vlekken dezelfde methodiek wordt gehanteerd als bij de reeds verrichte metingen. Randvoorwaarde is dat de uitkomsten onderling vergelijkbaar zijn en kunnen worden samengevoegd tot cijfers over de ontwikkeling van de lastendruk op macroniveau.

Tot voor kort ontbrak een model om de administratieve lasten als gevolg van wet- en regelgeving van het Ministerie van LNV systematisch in beeld te brengen. In opdracht van LNV heeft EIM op zich genomen om in de periode oktober 2002 - april 2003 voor een aantal wetgevingsdomeinen een dergelijk model te ontwikkelen en te vullen met relevante parameters omtrent de administratieve lasten. Met dit model beschikt het ministerie van LNV over de administratieve lasten van deze wetgevingsdomeinen per 2002 (nulmeting) en tevens over een instrument om de ontwikkelingen te monitoren².

Doelstelling van het onderzoek is het meten van administratieve lasten voor zeven wetten alsmede enkele besluiten die onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van LNV vallen en ook voor enkele verordeningen die ressorteren onder het Productschap Diervoeders.

De centrale vraag bij het onderzoek is:

Wat zijn de omvang en de samenstelling van de administratieve lasten voor het bedrijfsleven als gevolg van in het onderzoek betrokken wetten?

Omvang en samenstelling van de administratieve lasten dienen zodanig te worden verbijzonderd dat deze zichtbaar worden op geaggregeerd niveau per wetgevingsdomein, per wet en daarbinnen op het niveau van de afzonderlijke berichten.

Het gaat daarbij om de huidige verplichtingen van de te onderzoeken wetten. Verplichtingen worden in het Mistral-model aangeduid met de term berichten. Om uitvoering te kunnen geven aan berichten, dienen menselijke handelingen te worden verricht. De berichten en de handelingen noemen we het berichtenverkeer. Onder het huidige berichtenverkeer verstaan we de situatie van de wet per 1 januari 2002.

De volgende regelgeving is in het onderzoek betrokken:

- 1 Bestrijdingsmiddelenwet

¹ Reactie kabinet eindrapportage Commissie Administratieve Lasten, Den Haag, 11 februari 2000.

² Zie bijlage 1 voor meer informatie over het monitoren van nulmetingen.

- 2 Plantenziektenwet
- 3 Landbouwwet
- 4 Landbouwkwaliteitswet
- 5 Dierverordeningen Productschap
- 6 Diergeneesmiddelenwet
- 7 Honden- en Kattenbesluit
- 8 Dierentuinenbesluit
- 9 Flora- en Faunawet
- 10 Natuurbeschermingswet

Het onderzoek betreft de uitvoering van een zogenaamde nulmeting op de bovengenoemde domeinen. *In dit verslag vindt u de inventarisatie van de administratieve lasten van het huidige berichtenverkeer van de bovengenoemde wet- / regelgeving.*

Het verslag is als volgt opgebouwd. Na dit hoofdstuk waarin de inleiding en de probleemstelling aan de orde kwamen wordt in hoofdstuk 2 de onderzoeksaanpak aan de orde gesteld. Daarna wordt in de eropvolgende hoofdstukken ingegaan op de afzonderlijke onderzochte regelgeving. Daarbij komen telkens per hoofdstuk aan de orde: de strekking van de wet in vogelvlucht en de informatieverplichtingen (administratieve lasten) naar berichten en handelingen.

2 Onderzoeksaanpak nulmeting

In paragraaf 2.1 wordt ingegaan op wat precies een nulmeting is. Daarna wordt in dit kader uiteengezet met welke methode de administratieve lasten worden gemeten, van welk begrippenkader wordt uitgegaan, welke fasering van het onderzoek wordt aangehouden en bij welke uitgangspunten (paragraaf 2.2)

2.1 Wat is een nulmeting?

Onder een nulmeting wordt verstaan de integrale toepassing van Mistral op een bepaald wetgevings-terrein. Resultaat van een nulmeting is dat op een wetgevingsterrein de administratieve lasten voor dat domein beschikbaar komen:

- op het niveau van de afzonderlijke handelingen (binnen het bericht) waaruit het bericht is samengesteld
- op het niveau van de afzonderlijke berichten
- voor het domein als geheel omdat per bericht ook de frequenties beschikbaar zijn.

2.2 De meetmethode, het begrippenkader en de onderzoeksfasen

Inleiding

Discussies over administratieve lasten spelen zich nogal eens af binnen een ideologisch geladen krachtenveld. Daarom is het voor beleidsmakers van belang om te kunnen beschikken over een gevalideerd instrument voor het meten en monitoren van administratieve lasten. EIM heeft een dergelijk gevalideerd instrumentarium ontwikkeld. Dit instrumentarium bestaat uit het Meetinstrument Administratieve Lasten (Mistral) en de Administratieve Lastendruk Index (Aladin).

Mistral, de meetmethode

Mistral leent zich bij uitstek voor het uitvoeren van nulmetingen. Het basisidee van Mistral is dat administratieve lasten veroorzaakt worden door naleving van informatieverplichtingen door het bedrijfsleven. De naleving van informatieverplichtingen wordt gerealiseerd middels berichtenverkeer tussen het bedrijfsleven en de betrokken instellingen. Administratieve lasten zijn de kosten van het berichtenverkeer tussen het bedrijfsleven en de uitvoeringsinstanties en/of derden.

De kosten van het berichtenverkeer kunnen, sterk vereenvoudigd, worden weergegeven met de volgende formule:

$$\text{kosten berichtenverkeer} = \text{aantal berichten} \times \text{kosten per bericht}$$

$$\text{kosten per bericht} = \text{aantal (deel)handelingen} \times \text{tijd} \times \text{tarief}$$

Elk bericht bestaat uit handelingen die een bedrijf (of zijn intermediair) moet uitvoeren om aan zijn wettelijke informatieverplichtingen te voldoen. Daarbij dient niet alleen gedacht te worden aan handelingen die te maken hebben met het uitwisselen van berichten (ontvangen en verzenden), maar dient, indien van toepassing, ook de tijdsbesteding aan onder andere de volgende handelingen betrokken te worden:

- verzamelen gegevens
- beoordelen gegevens
- invullen/invoeren gegevens
- uitvoeren berekeningen/waarderen

- printen resultaten
- controleren en corrigeren gegevens
- adviseren
- overleggen
- toelichten
- uitvoeren betalingsopdrachten
- archiveren.

Een uitwerking op handelingenniveau is een belangrijke vereiste om in verdere jaren te kunnen monitoren. Voor de overheid is inzicht in handelingen per verplichting onmisbaar om te bezien waar de zwaartepunten in administratieve lasten liggen. Met name daarop kunnen administratieve lasten reducerende maatregelen worden geënt.

Het begrippenkader bij inzet van Mistral

De Commissie Administratieve Lasten beveelt aan om jaarlijks de ontwikkelingen van de administratieve lasten te monitoren. De resultaten van de nulmetingen zullen in beginsel het basisjaar ($t=0$) vormen bij het monitoren van de ontwikkelingen in het eerst volgend jaar ($t + 1$). Een belangrijke voorwaarde voor de kwaliteit van de nulmetingen is dat dezelfde definities en begrippen worden gehanteerd.

De onderzoeksfasen bij inzet van Mistral

Een onderzoek naar de administratieve lasten met inzet van Mistral als meetinstrument vereist in het algemeen de volgende stappen:

- Fase 0: afbakening wetgevingsdomein
- Fase 1: inventarisatie van berichtenverkeer en werkprocessen
- Fase 2: draagvlakoverleg om inventarisatie van berichtenverkeer en werkprocessen te verifiëren
- Fase 3: verzamelen tijd- en kostenparameters
- Fase 4: verzamelen frequenties bij uitvoeringsinstellingen
- Fase 5: vaststellen normtijden en tarieven
- Fase 6: deskundigenoverleg ter validering van normering
- Fase 7: inbrengen informatie in Mistral
- Fase 8: uitvoeren berekeningen met Mistral om de administratieve lasten te bepalen
- Fase 9: eindrapportage.

Fasen 0-2: afbakenen domein en vaststellen berichtenverkeer en werkprocessen

De fasen 0, 1 en 2 van het onderzoek staan garant voor een uniforme en gevalideerde wijze van vaststellen van het berichtenverkeer en de bijbehorende werkprocessen (handelingen). Kosten moeten worden gerelateerd aan enige handeling, enig object of resultaat waaromtrent de overheid geïnformeerd wil worden door het bedrijfsleven. De inventarisatie van dit berichtenverkeer vindt plaats aan de hand van de wettelijke verplichtingen op het afgebakende wetgevingsdomein. Het berichtenverkeer wordt op juistheid en volledigheid beoordeeld in het zogenoemde draagvlakoverleg.

Fasen 3-6: veldwerk en normering parameters

De fasen 3, 4, 5 en 6 van het onderzoek zorgen voor een uniforme wijze van dataverzameling en een door deskundigen gevalideerde normering van tijden en tarieven. Het correct uitvragen van de administratieve lasten bij het bedrijfsleven en het normeren van tijden en tarieven vergen binnen Mistral een specifieke werkwijze. De volgende elementen zijn daarbij van belang:

- veldwerk bij bedrijven middels expertinterviews, afgenomen door goed getrainde onderzoekers, om tijd- en kostenparameters te verzamelen;

- verzamelen van nauwkeurig gespecificeerde frequenties van het berichtenverkeer bij uitvoeringsinstanties;
- normeren van tijden en tarieven door getrainde onderzoekers;
- voeren van deskundigenoverleg om overeenstemming te bereiken over per bericht genormeerde tijden en tarieven.

Fasen 7-9: rekenen met Mistral en rapporteren

De fasen 7, 8 en 9 van het onderzoek betekenen een uniforme wijze van verwerking op het niveau van verplichtingen en onderliggende handelingen. De verzamelde data worden op een uniforme wijze verwerkt teneinde vergelijkbare resultaten te bereiken met eventuele andere nulmetingen. Mistral is hier bij uitstek geschikt voor. Binnen Mistral is software beschikbaar die de vereiste bewerkingen op de verzamelde data uitvoert.

2.3 Gehanteerde tarieven

Zoals is aangegeven kunnen de kosten van een bericht, sterk vereenvoudigd, worden weergegeven met de volgende formule:

$$\text{kosten per bericht} = \text{aantal (deel)handelingen} \times \text{tijd} \times \text{tarief}$$

Bij het onderzoek 'Administratieve lasten overige Landbouw' is - om aansluiting te verkrijgen bij eerdere onderzoeken in de Landbouw - het basistarief 2002 op verzoek van het Ministerie van Landbouw gesteld op 30,36 euro. Het tarief heeft betrekking op de loonkosten incl. overhead per uur van personen die de handelingen uitvoeren.

Bij de tarieven is een driedeling gemaakt afhankelijk van het feit of de werkzaamheden binnen het bedrijf werden verricht of werden uitbesteed (bij accountants, adviseurs) en ook afhankelijk van het niveau van de medewerker binnen het bedrijf die de werkzaamheden verricht. Voor de goede orde geven wij hieronder een overzicht van de tarieven voor het jaar 2002 in euro's per uur.

Tarieven 2002 in euro's per uur

	2002
intern tarief (ondernemer landbouw, adm. medewerker bedrijf)	30,36 ¹
intern hoger tarief (contacten op hoger industrieel niveau)	46,70
extern tarief (uitbesteding aan accountant, adviseur)	140,00

Voor het verhogen van de tarieven van jaar op jaar wordt voor eventuele toekomstige vervolgmetingen uitgegaan van de stijging van de contractlonen.

¹ Het LEI hanteert voor het jaar 2002 een basisuurloon van 21,69 euro voor ondernemers (het merendeel der in de landbouw werkzame personen) Het opslagpercentage van de interne overhead is conform andere administratieve lastenonderzoeken en ook het LNV-onderzoek Visserijwetgeving genormeerd op 50%. Het genormeerde basistarief voor de sector zou daarmee komen op 32,54 euro. Om echter in lijn te blijven met de tarieven in eerdere onderzoeken (Mest- en Veterinaire sector) is op verzoek van het Ministerie van Landbouw gekozen voor het basistarief van 30,36 euro in 2002.

2.4 Enkele bijzondere onderwerpen bij het huidige onderzoek

Douane

Er vindt binnen diverse regelingen – waar het in- en uitvoer betreft - overlapping plaats met het EIM-onderzoek 'Administratieve lasten Douanebepalingen' van het Ministerie van Financien. De douane zorgt bij de in- en uitvoer voor de documentencontrole en de andere controle- en keuringslichamen, zoals bijvoorbeeld ook de RVV en de PD, zorgen voor de feitelijke controle. De betreffende administratieve lasten voor het bedrijfsleven zijn gemeten in het eerdergenoemde Douane-onderzoek. *In overleg met het Ministerie van LNV is daarom besloten om deze handelingen en kosten in het huidige onderzoek buiten beschouwing te houden.*

Omdat in het Douaneonderzoek is gewerkt met frequenties en handelingen die golden voor de breedte van het hele bedrijfsleven is het niet mogelijk om deze administratieve lasten uit het Douaneonderzoek toe te rekenen aan speciale wetten en regelingen binnen de landbouwsector.

Produktschapsregelingen en - verordeningen

Bij de inventarisatie is de LNV-regelgeving waarvan de uitvoering voor 100% in handen van productschappen ligt in overleg met het Ministerie van LNV niet meegenomen in de nulmeting en dus geen onderwerp van onderzoek geweest. Een uitzondering is gemaakt voor 2 verordeningen van het Productschap Diervoeder. De Verordening PDV diervoeders 1998 en de Verordening PDV controle diervoedersector 1998 zijn wel op administratieve lasten onderzocht. Hiervoor is gekozen omdat het medebewind van het Productschap Diervoeder bij deze verordeningen op termijn wordt opgeheven.

De uitvoering van de 'Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten' ligt bij het Productschap voor Vee en Vlees en het Productschap voor Pluimvee; de uitvoering van de 'Regeling suiker, isoglucose en inulinesiroop 1999' ligt bij het Hoofdproductschap Akkerbouw (HPA) en de 'Regeling Superheffing 1993' wordt uitgevoerd door het Productschap Zuivel. Deze en andere productschapsverordeningen zijn dus geen onderwerp van onderzoek.

De administratie-verplichting

In vele regelingen en wetten zijn een of meer bepalingen opgenomen waaraan de administraties van de bedrijven moeten voldoen. Deze zogenaamde boekhoudverplichting komt niet alleen in de LNV-wetgeving maar ook daarbuiten regelmatig voor. EIM heeft bij de berichten en handelingen deze informatieverplichting niet meegenomen. Belangrijkste reden daarvoor is dat deze boekhoudverplichting in detail is meegenomen in de Wet op de Jaarrekening (ministerie van Justitie) Informatieverplichtingen op basis van de Wet op de Jaarrekening zijn niet meegenomen in deze nulmeting. Bijkomende reden is dat het logisch is – wanneer je een bedrijf hebt – dat je over een administratie beschikt en weet wie je klanten zijn en wat je voorraad is. Overigens is de eis van een specifieke administratie – wanneer er geen controle op zou zijn – een inhoudelijke verplichting en dus geen administratieve last.

Ministerie LNV geen eerste ondertekenaar van de wet

Wetten waarin LNV in de uitvoering een belangrijke rol speelt maar waarvoor LNV *niet* de eerste ondertekenaar is – zoals bijvoorbeeld het 'Besluit Glastuinbouw' en het 'Lozingenbesluit open teelt en veehouderij' en een aantal wetten in het kader van de Warenwet-wetgeving (haccp-controles) zijn in het kader van dit LNV-onderzoek buiten beschouwing gelaten. Ter afbakening van de wetgeving van de diverse ministeries is dit een gangbare procedure om alleen die wetgeving te onderzoeken waarvoor het betreffende ministerie de eerste ondertekenaar is. Onderliggende uitvoeringsregelgeving op basis van deze Niet-LNV-Wetgeving – ook al zou LNV dan wel eerste ondertekenaar zijn - is eveneens buiten de scope van het onderzoek gehouden.

Subsidie-regelgeving

Ten aanzien van subsidieregelingen is besloten dat zij niet worden onderzocht op administratieve lasten. Regelingen als bijvoor beeld de 'Regeling EG-steunverlening akkerbouwgewassen' en de 'Regeling dierlijke EG-premies' zijn subsidieregelingen en vallen daarmee buiten de scope van het onderzoek.

2.5 Totale omvang administratieve lasten overige Landbouw

In onderstaand overzicht is een totaalbeeld per wet weergegeven van de nulmeting 'Administratieve lasten Overige Landbouw'. Het gaat daarbij om alle informatieverplichtingen van bedrijven die voortkomen uit de naleving van de betreffende wet- en regelgeving.

Overzicht adm. lasten wet- en regelgeving overige landbouw (in euro's, 2002)

<i>Nr.</i>	<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Totale administratieve lasten (afgerond op honderden)</i>	<i>In procenten</i>
1	Bestrijdingsmiddelenwet	2.275.600	5,9
2	Plantenziektewet	3.075.100	8,0
3	Landbouwwet	2.739.800	7,1
4	Landbouwkwaliteitswet	6.362.500	16,6
5	Verordeningen Productschap Diervoeder	2.452.800	6,4
6	Diergeneesmiddelenwet	17.706.200	46,3
7	Honden- en Kattenbesluit	2.286.400	6,0
8	Dierentuinenbesluit	410.200	1,1
9	Flora- en Faunawet	955.800	2,5
10	Natuurbeschermingswet	9.600	0,0
<i>Totale administratieve lasten wet- en regelgeving overige landbouw</i>		<i>38.274.000</i>	<i>100,0</i>

Uit het overzicht komt naar voren dat de administratieve lasten overige Landbouw ruim 38 miljoen euro bedragen. Een zeer belangrijk deel van deze lasten komt voort uit de Diergeneesmiddelenwet (ruim 46 procent)

3 Wet- en regelgeving Bestrijdingsmiddelen

3.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 1 genoemde, aan de bestrijdingsmiddelen gerelateerde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Het gaat hier om wet- en regelgeving, waarvan het ministerie van LNV de hoofdontekenaar is.

Tabel 1 Bestrijdingsmiddelenwet; gescreende wet- en regelgeving

<i>Screening bestrijdingsmiddelen</i>	<i>Administratieve lasten</i>
Bestrijdingsmiddelenwet 1962	ja
Bestrijdingsmiddelenregeling	ja
Regeling samenstelling, indeling verpakking en etikettering bestrijdingsmiddelen (SIVEB)	ja
Regeling monsterneming bestrijdingsmiddelen	ja
Regeling Toelating Bestrijdingsmiddelen	ja
Bestrijdingsmiddelenbesluit	ja
Besluit luchtvaartuigtoepassingen bestrijdingsmiddelen	ja
Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen	ja
Besluit uitvoer bestrijdingsmiddelen	ja
Besluit vakkennis- en bekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen	ja
Regeling administratievoorschriften gewasbeschermingsmiddelen 2001	ja
Besluit werkwijze Bestrijdingsmiddelencommissie	nee
Besluit College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen	nee
CTB-tarievenbesluit	nee

Bron: EIM, 2003

Op het terrein van de bestrijdingsmiddelen zijn ook wetten, besluiten en regelingen van kracht, die administratieve lasten voor bedrijven met zich mee brengen en waarvan het ministerie van LNV niet de hoofdontekenaar maar de medeontekenaar is. Deze zijn om die reden niet meegenomen in de onderstaande inventarisatie. Het betreft:

- Besluit milieutoelatingseisen bestrijdingsmiddelen
- Besluit milieutoelatingseisen niet-landbouwbestrijdingsmiddelen
- Lozingenbesluit open teelt en veehouderij
- Besluit Glastuinbouw (inclusief Regeling vaststellen modellen teeltplan en rapportage formulieren)
- Residubesluit
- Regeling toelatingseisen landbouwkundig onmisbare gewasbeschermingsmiddelen

Daarnaast is de Europese wet- en regelgeving niet meegenomen, tenzij deze in de nationale wetgeving expliciet opgenomen is.

3.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Bestrijdingsmiddelenwet 1962

De Bestrijdingsmiddelenwet van 1962 is een wet waarbij de handel in en het gebruik van bestrijdingsmiddelen geregeld wordt, met het oog op het doel waarvoor zij bestemd zijn, en met het oog op de veiligheid en gezondheid van mensen en dieren. De kern van de wet ligt in een verbod een bestrijdingsmiddel af te leveren en toe te passen, indien op grond van voorafgaand onderzoek niet is vastgesteld dat het middel voldoende werkzaam is en dat bij de toepassing van het middel geen schadelijke effecten optreden. De wet voorziet hierin via artikel 2 (verbod op afleveren, voorhanden of in voorraad hebben, invoeren en gebruiken van niet-toegelaten bestrijdingsmiddelen) en artikel 3 (criteria voor toelating). De besluitvorming omtrent de toelaatbaarheid gebeurt door het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). De wet bevat tevens bijzondere voorschriften met betrekking tot de aflevering en het gebruik van de middelen.

De administratieve lasten voor bedrijven die uit de Bestrijdingsmiddelenwet voortvloeien, hebben betrekking op het aanvragen van toelatingen bestrijdingsmiddelen, aanwijzingen werkzame stof, uitbreidingen doeleinden en ontheffingen, alsmede op het verstrekken van de hiervoor benodigde informatie, mededelen van nieuwe informatie en indienen van beroep (artikelen 4, 5, 8, 9 en 16). Het gaat hierbij om zware administratieve lasten voor een beperkt aantal grootschalige industriële bedrijven.

Bestrijdingsmiddelenregeling, Regeling SIVEB en Regeling monsterneming bestrijdingsmiddelen

Bovenstaande regelingen zijn alle uitwerkingen van de bestrijdingsmiddelenwet. De inhoud ervan is grotendeels bepaald door Europese Rchlijnen, met name die van de regeling SIVEB. De administratieve lasten die uit de genoemde regelingen voortvloeien komen voor rekening van de producenten van bestrijdingsmiddelen. In dit onderzoek zijn ze onder de post 'Bestrijdingsmiddelenwet 1962' meegenomen.

Regeling toelating bestrijdingsmiddelen

De grootschalige industriële bedrijven hebben ook te maken met het onderdeel Erkenning Proefbedrijven uit deze regeling. Om bestrijdings- en gewasbeschermingsmiddelen te mogen onderzoeken op hun deugdelijkheid is namelijk een vergunning nodig. De aanvraag brengt grote administratieve lasten met zich mee. Daar staat tegenover dat het aantal vergunningen op jaarbasis beperkt is.

Bestrijdingsmiddelenbesluit

In het Bestrijdingsmiddelenbesluit worden nadere voorschriften gegeven betreffende het afleveren, het voorhanden of in voorraad hebben, het vervoeren en het gebruiken van bestrijdingsmiddelen, die al dan niet in een proefstadium verkeren. Het gaat uitwerkingen van de artikelen 13, 14 en 15.1 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962.

De administratieve lasten voor bedrijven betreffen vooral het aantonen van bevoegdheden, het registreren en zaken die met de toezichthoudende functie van de uitvoerende organisatie te maken heeft (controles). Deze lasten zijn van toepassing op gebruikers zoals akkerbouw- en tuinbouwbedrijven, handelaren in bestrijdingsmiddelen en loonspuitbedrijven.

Besluit luchtvaartuigtoepassingen bestrijdingsmiddelen

Doel van het Besluit luchtvaartuigtoepassingen bestrijdingsmiddelen is om het toepassen van bestrijdingsmiddelen met behulp van luchtvaartuigen zodanig te regelen, dat dit tot een betere bescherming van het leefmilieu van mens en dier bijdraagt. Het besluit vloeit voort uit artikel 13 en 14 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962.

Bij het toepassen van bestrijdingsmiddelen dient de ondernemer een register bij te houden met diverse gegevens over het bestrijdingsmiddel en het behandelde object. Daarnaast moet hij een schriftelijke verklaring met soortgelijke informatie bij de betreffende gemeente deponeren.

Als gevolg van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij is het vliegtuigspuiten echter zodanig ingeperkt, dat het in Nederland niet of nauwelijks meer voorkomt. De administratieve lasten die uit dit besluit voortvloeien zijn dan ook te verwaarlozen.

Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen

Het Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen is een nadere uitwerking van artikel 13 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962. Het bevat regelgeving omtrent het afleveren en het voorhanden of in voorraad houden van grondontsmettingsmiddelen (toegelaten gewasbeschermingsmiddelen die tenminste dichloorpropeen, cis-dichloorpropeen of metam-natrium bevatten).

De administratieve lasten die direct uit dit besluit volgen, hebben betrekking op het aanvragen van een vergunning en het verstrekken van de hiervoor benodigde gegevens door gebruiksgerechtigden. Dit zijn de perceeleigenaren, veelal akkerbouw- en tuinbouwbedrijven. Voor loonontsmettingsbedrijven geldt dit niet, mits zij een extra administratie bij te houden.

Besluit uitvoer bestrijdingsmiddelen

Het verbod om niet-toegelaten bestrijdingsmiddelen af te leveren, voorhanden of in voorraad te hebben, binnen Nederland te brengen of te gebruiken geldt niet voor bestrijdingsmiddelen die voor uitvoer of doorvoer bestemd zijn (artikel 2.3 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962), mits wordt voldaan aan bij of krachtens algemene maatregel van bestuur gestelde regelen. In het Besluit uitvoer bestrijdingsmiddelen zijn die regelen vastgelegd.

Bedrijven die gewasbeschermingsmiddelen uitvoeren, die voldoen aan de in artikel 2 van het besluit gestelde voorwaarden, dienen allerlei gegevens in een overzichtelijk ingericht register bij te houden.

Besluit vakkennis- en vakbekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen

Het Besluit vakkennis- en vakbekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen voorziet in een vergunningplicht voor het voorhanden of in voorraad hebben, het gebruiken en het distribueren van gewasbeschermingsmiddelen. Aan de vergunningverstrekking (beter bekend als de spuitlicentie) zijn eisen van vakbekwaamheid verbonden. Ook dit besluit is een nadere uitwerking van artikel 13 van de Bestrijdingsmiddelenwet 1962.

De administratieve lasten voor bedrijven die uit dit besluit voortvloeien, zijn het aanvragen van de verschillende vergunningen¹ en het verstrekken van kopieën van de aangewezen diploma's, getuigschriften, certificaten, verklaringen van vakbekwaamheid en andere bescheiden. De administratieve lasten gelden voor akkerbouw- en tuinbouwbedrijven, handelaren in bestrijdingsmiddelen en loonspuitbedrijven.

Regeling administratievoorschriften gewasbeschermingsmiddelen 2001

De regeling betreft een samenhangend stelsel van administratieverplichtingen voor fabrikanten, importeurs en handelaren. Het heeft tot doel de mogelijkheden tot illegaal gebruik van gewasbeschermingsmiddelen terug te dringen. Door het stelsel kan een beter inzicht verkregen worden in productie, handel, opslag en distributie van gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast voorziet de regeling in administratieverplichtingen voor gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen die vanwege landbouwkundige onmisbaarheid zijn toegelaten.

3.3 Beschrijving van de administratieve lasten

Bestrijdingsmiddelenwet 1962

Om een bestrijdingsmiddel toegelaten te krijgen moeten de betreffende bedrijven een omvangrijke, complexe en langdurige procedure doorlopen. Dit brengt zware administratieve lasten met zich mee, die per middel sterk kunnen variëren. Het College Toelating Bestrijdingsmiddelen (CBT) is de uitvoerende en besluitvormende organisatie in deze.

Voor bedrijven begint het bij het opvragen van de juiste aanvraagformulieren, het doornemen van de uitgebreide instructies en eventueel het inschakelen van de Helpdesk Toelatingen voor advies. Voor dit laatste is er een speciaal verzoekformulier met toelichting. Er zijn formulieren voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen (G), biociden (B), onmisbare gewasbeschermingsmiddelen, voor afge-

¹ vergunning uitvoeren gewasbescherming, vergunning bedrijfsvoeren gewasbescherming, vergunning distribueren gewasbescherming en vergunning mollen- en woelrattenbestrijding

leide en parallel toelatingen, voor verzoek om inlichtingen en voor proefontheffingen. Daarnaast zijn er een algemene instructie, instructie referentielijst, referentielijst, checklist referentielijst en checklist aanvraagformulier. De aanvraagformulieren voor nieuwe toelatingen (B en G) bestaan weer uit circa 8 verschillende documenten of onderdelen met bijbehorende instructies.

Om inzicht te krijgen in de aard en hoeveelheid van de administratieve verplichtingen voor bedrijven wordt hieronder een aantal bijlagen bij de aanvraagformulieren voor nieuwe toelating opgesomd. Een aantal hiervan gaat gepaard met onderzoek. Het uitvoeren van het onderzoek is een inhoudelijke verplichting en geen administratieve verplichting.

Bijlagen:

- samenstelling
- analysecertificaat (onderzoek door een erkend onafhankelijk laboratorium)
- gebruiksvoorschriften en gebruiksaanwijzing
- fysische eigenschappen
- toxiciteit middel (onderzoek)
- gegevens werkzame stof
- toxiciteit werkzame stof (onderzoek)
- residuen
- gedrag en lotgevallen in het milieu (onderzoek)
- milieutoxicologische studies

Verder moeten bedrijven in geval van dierproeven eerst inlichtingen hierover inwinnen bij het CTB. Het kan zijn dat bedrijven een hoeveelheid van het middel/stof aan het CTB moeten toezenden of dat het dossier (het aanvraagpakket) naar de Europese Commissie verstuurd moet worden of dat er tussentijds aanvullende gegevens overlegd moeten worden. Tussentijds moeten ook betalingen aan het CTB verricht worden, alvorens de procedure verder gaat. De totale procedure van aanvraag indienen tot definitief besluit kan meer dan een jaar in beslag nemen. De kosten van zo'n procedure zijn dermate hoog, dat ze eigenlijk alleen door de grotere bedrijven opgebracht kunnen worden.

In het kader van de toelating dienen bedrijven voorts wijzigingen in de samenstelling van middelen, uitbreidingen m.b.t. het gebruiksgebied en verlengingen van toelatingen aan te vragen alsmede mededelingen over het invoeren en bereiden van bestrijdingsmiddelen te doen. Ook het onderhoud van de registraties neemt tijd in beslag. Tot slot worden er door de bedrijven frequent ontheffingen aangevraagd.

In dit onderzoek worden de volgende administratieve lasten onderscheiden: het aanvragen van nieuwe toelatingen, uitbreiding gebruiksgebied, wijziging samenstelling toegelaten middel, verlenging van diverse toelatingen, parallel toelating, afgeleide toelating en ontheffingen.

Regeling toelating bestrijdingsmiddelen

Hierbij gaat het om het aanvragen van een vergunning om bestrijdingsmiddelen op hun deugdelijkheid te mogen testen. Naast de gebruikelijk handelingen zoals het invullen van een aanvraagformulier, het toevoegen van de benodigde kopieën, het insturen en ontvangen van de respons, moeten de aanvragers ook meewerken aan een visitatie.

Bestrijdingsmiddelenbesluit

In het kader van dit besluit gaat het vooral om administratieve lasten die voortvloeien uit de toezichthoudende functie uitgevoerd door de AID. Deze organisatie voert controles uit in het veld en de betrokken bedrijven dienen hier medewerking aan te verlenen. Men controleert onder meer of de opslag en bewaarplaats van bestrijdingsmiddelen aan de gestelde eisen voldoen, of de handelende personen vakbekwaam zijn en of de bestrijdingsmiddelen op de juiste wijze gebruikt worden. Wanneer er een incorrectheid gevonden wordt, kunnen de administratieve lasten voor de bedrijven oplopen.

Besluit luchtvaartuigtoepassingen bestrijdingsmiddelen

Zoals gezegd komt het vliegtuigspuiten in ons land niet of nauwelijks meer voor. De administratieve lasten zijn nagenoeg nihil.

Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen

Het gaat hier om het aanvragen van een vergunning door percee-eigenaren. Gelijktijdig moeten zij de betreffende percelen op speciaal hiervoor bedoelde kaarten inkleuren en gegevens omtrent de gewassen en de middelen verstrekken. Voor loonspuitbedrijven is zo'n vergunning niet nodig. In plaats daarvan moeten zij extra administratie voeren.

Besluit uitvoer bestrijdingsmiddelen

Exporteurs en handelshuizen moeten aanvullende zaken registreren als zij bestrijdingsmiddelen uitvoeren, die in Nederland niet toegelaten zijn.

Besluit vakkennis- en vakbekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen

De praktische uitwerking van dit besluit is als volgt. Alle gebruikers van bestrijdingsmiddelen moeten een vergunning aanvragen bij de Plantenziektenkundige Dienst om de middelen te mogen inkopen en te gebruiken. Die vergunning wordt alleen verstrekt op vertoon van bewezen vakbekwaamheid, die veelal verkregen wordt door het volgen van een cursus van een dag (inhoudelijke verplichting). De vergunningaanvraag bestaat uit het opvragen en invullen van een aanvraagformulier, het bijsluiten van een kopie van het diploma en een pasfoto en het geheel toezenden aan de PD. Vervolgens ontvangt de ondernemer een geseald pasje (de spuitlicentie). De spuitlicentie is 5 jaar geldig en moet daarna opnieuw aangevraagd worden, waarvoor de ondernemer tevens een opriscursus van een dagdeel moet volgen.

Regeling administratievoorschriften gewasbeschermingsmiddelen 2001

Alle bedrijven moeten een bedrijfsboekhouding voeren. Deze regeling vereist hierop een aanvulling in de vorm van het toevoegen van NAW-gegevens van handelspartners, waarmee de herkomst en distributiestromen van de middelen altijd achterhaalbaar zijn. Deze lasten worden beschouwd als 'normale' boekhouding en zijn hier niet meegenomen.

3.4 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten

In tabel 2 is per wet- en regelgeving op het gebied van bestrijdingsmiddelen aangegeven wat de administratieve lasten voor bedrijven zijn, alsmede de totale administratieve lasten.

De totale administratieve lasten bedragen circa € 2,3 miljoen. Hiervan betreft 75% de toelating van bestrijdingsmiddelen en alles wat hiermee samenhangt. Deze lasten worden door een kleine groep van grote industriële bedrijven gedragen. Circa 10% van de totale lasten betreft de verplichtingen die voortkomen uit het Besluit regulering grondontsmetting. De overige besluiten en regelingen hebben een kleiner aandeel in de totale lasten (>=5%)

Tabel 2 Administratieve lasten per wet- en regelgeving bestrijdingsmiddelen

<i>Wet- en regelgeving bestrijdingsmiddelen</i>	<i>Administratieve lasten (in euro's)</i>
Bestrijdingsmiddelenwet 1962	1.770.100
Bestrijdingsmiddelenbesluit	130.600
Besluit luchtvaartuigtoepassingen bestrijdingsmiddelen	=0
Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen	232.400
Besluit uitvoer bestrijdingsmiddelen	5.100
Besluit vakkennis- en bekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen	99.000
Regeling administratievoorschriften gewasbeschermingsmiddelen 2001	pm
Regeling Toelating Bestrijdingsmiddelen	38.500
Totaal	2.275.700

Bron: EIM, 2003

4 Wet- en regelgeving Plantenziekten

4.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 1 genoemde, aan de plantenziekten gerelateerde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Het betreft wet- en regelgeving, waarvan het ministerie van LNV de hoofdontekenaar is.

Tabel 2 Plantenziektewet; gescreende wet- en regelgeving

<i>Screening plantenziekten</i>	<i>Administratieve lasten</i>
PZ-Wet (Plantenziektenwet)	ja
San Jose-schildluisbesluit 1977	ja
Besluit bestrijding bacterievuur 1983	ja
Besluit bestrijding schadelijke organismen	ja
Besluit bestrijding wratziekte 1973	ja
Besluit bestrijding aardappelmoehheid 1991	ja
Muskusrattenbesluit	ja
Regeling bruin- en ringrot 2000	ja
Regeling in- en uitvoer en verkeer van planten	ja

Bron: EIM, 2003

Behalve de in de tabel opgenomen wet- en regelgeving bestaan er ook diverse besluiten en regelingen met betrekking tot mandaten (NAK en Naktuinbouw, Plantenziektenkundige Dienst, Bloembollenkeuringdienst) en aanwijzingen van gebieden, terreinen, gewassen en toezichts- en opsporingsambtenaren, alsmede naamlijsten. Deze reguleren de uitvoering van de wet- en regelgeving, maar bevatten geen administratieve lasten voor bedrijven.

Op het terrein van de plantenziekten zijn ook wetten, besluiten en regelingen van kracht, die administratieve lasten voor bedrijven met zich mee brengen en waarvan het ministerie van LNV niet de hoofdontekenaar maar de medeontekenaar is. Deze zijn om die reden (vooralsnog) niet meegenomen in de onderstaande inventarisatie. Het betreft:

- Lozingenbesluit open teelt en veehouderij
- Besluit Glastuinbouw (inclusief de Regeling vaststellen modellen teeltplan en rapportage formulieren)

De Europese wet- en regelgeving is niet meegenomen, tenzij deze in de nationale wetgeving expliciet opgenomen is.

Ook niet meegenomen zijn de informatieverplichtingen die voortvloeien uit wet- en regelgeving omtrent de im- en export van planten, voor zover deze betrekking hebben op douane-activiteiten. Bij dit laatste gaat het onder andere om de fytosanitaire certificaten en keuringen.

4.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

PZ-Wet (Plantenziektenwet)

De Plantenziektenwet stelt regels vast die moeten leiden tot wering en bestrijding van organismen welke schadelijk zijn voor de landbouw. Ter voorkoming van het optreden en uitbreiding van schadelijke organismen worden regels gesteld ten aanzien van de in- en uitvoer van schadelijke organismen, planten of plantaardige producten, grond of andere cultuurmedia en - voor planten of plantaardige producten gebruikt - verpakkingsmateriaal. Een groot deel van de wetgeving op dit terrein wordt vanuit Brussel bepaald.

De Plantenziektenkundige Dienst (PD), een agentschap van het ministerie van LNV, is belast met de uitvoering van de wet en heeft tot taak ziekten en plagen in de land- en tuinbouw en groene ruimte te weren en te bestrijden. Tevens schept de PD voorwaarden voor effectieve en veilige gewasbescherming.

Vanuit de PZ-wet zelf vloeien geen administratieve lasten voor bedrijven (m.n. de Nederlandse akkerbouw- en tuinbouwbedrijven) voort, maar wel uit diverse besluiten en regelingen die een nadere uitwerking van deze parapluwet vormen.

San José-schildluisbesluit

Dit besluit is een uitwerking van artikel 3.1a van de PZ-Wet. Het betreft verbodsregelen omtrent de verwijdering van waardplanten in met de San José-schildluis besmette (door de minister aangewezen) gebieden en het vervoer van besmette partijen planten en geogoste vruchten, tenzij toestemming is verleend. Uit de vraag voor toestemming vloeien administratieve lasten voor bedrijven voort. In de afgelopen jaren is de San José-schildluis echter niet meer aangetroffen, waarmee de wetgeving 'slapende' is geworden en er geen administratieve lasten voor bedrijven uit dit besluit meer voortvloeien.

Besluit bestrijding bacterievuur 1983

Ook dit besluit is een uitwerking van artikel 3.1 van de PZ-Wet. Het besluit voorziet in een verbodsregeling m.b.t. de bedrijfsmatige teelt van boomkwekerijgewassen, behorende tot de door de minister aangewezen geslachten en soorten, die vatbaar zijn voor aantasting door bacterievuur in het gehele land of gedeelten daarvan of het verbinden van voorwaarden hieraan (artikel 2). Ook het opplanten, bewaren en vervoeren van deze planten in de door de minister aangewezen gebieden kan verboden worden (artikel 3). Daarnaast bevat het Besluit bestrijding bacterievuur 1983 verplichtingen aan gebruiksgerechtigden van terreinen aangaande het treffen van onderhoudsmaatregelen ter wering en bestrijding van bacterievuur (artikel 4 en 8). Constateringen van deze plantenziekte dienen snel bij de PD gemeld te worden.

Besluit bestrijding schadelijke organismen

Het Besluit bestrijding schadelijke organismen is een uitwerking van artikel 3 eerste lid van de Plantenziektenwet. Het stelt verbodsregelen omtrent het telen, oogsten en rooien, verhandelen en vervoeren van verdachte planten (lopende het onderzoek naar de aanwezigheid van schadelijke organismen in een partij) en van aangetaste planten (bij een positief resultaat van het genoemde onderzoek; in geval van een aanzegging). Ook stelt het regelen omtrent het gebruik van de betrokken ruimten, grond, materialen en verpakking, de verzegeling van die ruimten, voorraadhouden van schadelijke organismen en bevat het besluit een meldplicht van verschijnselen van aantasting door schadelijke organismen.

Bedrijven die hiermee te maken hebben zijn alle akkerbouw- en tuinbouwbedrijven in ons land.

Besluit bestrijding wratziekte 1973

Ook dit besluit is een nadere uitwerking van artikel 3 van de Plantenziektenwet. Het besluit omvat verboden op het telen, rooien, bewaren en vervoeren van aardappelen en planten waarvan de ondergrondse delen bestemd zijn voor wederuitplant, waar wratziekte dan wel de aanwezigheid van de schimmel is aangetoond en uit dien hoofde door de minister zijn aangewezen. De verbodsregelen gelden niet voor aardappelen die tot de resistente rassen behoren.

De administratieve lasten uit dit besluit zijn beperkt en treffen de pootaardappelbedrijven in Nederland.

Besluit bestrijding aardappelmoetheid 1991

Het Besluit bestrijding aardappelmoetheid 1991 stelt regelen om de teelt van de door de minister aangewezen planten te verbieden of aan voorschriften te verbinden, met het oog op de bestrijding van het aardappelcysteeltje. Daartoe kan de minister bepaalde gebieden of terreinen, tuinen en planten aanwijzen, waarvoor de verbodsregelen gelden.

Uit artikel 5 vloeit een administratieve last voor de akkerbouw- en tuinbouwbedrijven met pootgoed (de grondsgerechtigden) voort, namelijk het aanvragen van een verklaring die aangeeft dat de grond vrij is van het aardappelcysteeltje.

Muskusrattenbesluit

Dit besluit staat in het teken van de bestrijding van de muskusrat en bevat naast een meldplicht voor iedere burger (van de aanwezigheid van de muskusrat of het vermoeden ervan) regelen omtrent de bestrijding van de muskusrat door de Plantenziektenkundige Dienst.

De administratieve lasten uit dit besluit beperken zich tot het aanvragen van een vergunning tot het houden, instandhouden en vervoeren van de muskusrat door bestrijdingsbedrijven.

Regeling bruin- en ringrot 2000

De regeling ring- en bruinrot 2000 is een uitwerking van artikel 6a van de Plantenziektenwet, artikelen 14 en 17 van het Besluit bestrijding schadelijke organismen, van de richtlijn 93/85/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen en 98/57/EG van de Raad.

De regeling betreft een verbod op het gebruik van oppervlaktewater uit de aangewezen gebieden (zie bijlagen I en II van de regeling) voor of bij de teelt van aardappelen of tomaten, alsmede een verbod op het in verkeer brengen, verplaatsen, vervoeren of als pootaardappelen te gebruiken van partijen aardappelen uit besmette gebieden of van productieplaatsen waar oppervlaktewater uit besmette gebieden is gebruikt. Deze verboden zijn niet van toepassing indien de partijen vergezeld gaan met door de directeur van de PD afgegeven verklaring waarin staat dat de partij vrij bevonden is van de bacteriën. Uit dit laatste komen administratieve lasten voor bedrijven voort, namelijk het aanvragen van zo'n verklaring.

Regeling in- en uitvoer van planten

De regeling in- en uitvoer van planten is een uitwerking van artikel 2 van de Plantenziektenwet en van artikel 14 van het Besluit bestrijding schadelijke organismen. Het sluit aan op de Europese richtlijnen betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de EU van voor planten of plantaardige producten schadelijke organismen.

De regeling houdt in dat zendingen bestemd voor de in- en uitvoer binnen de EU voorzien moeten zijn van plantenaspoorten en dat zendingen bestemd voor de in- en uitvoer van en naar derde landen voorzien moeten zijn van fytosanitaire certificaten. Aan de verstrekking van deze labels en documenten zijn registraties, aanvragen, monstersnemingen, onderzoeken en controles verbonden. Een deel van de administratieve lasten die hieruit voortvloeien, betreffen douane-activiteiten en vallen buiten het bestek van dit onderzoek.

4.3 Beschrijving van de administratieve lasten

PZ-Wet (Plantenziektenwet)

Dit is een parapluwet waaruit niet direct administratieve lasten voor bedrijven voortvloeien.

Besluit bestrijding bacterievuur 1983

Wanneer een ziekte zoals bacterievuur bij een bedrijf geconstateerd is, is het zaak om dit zo snel mogelijk bij de PD te melden. Meestal gebeurt dit door de ondernemers telefonisch.

Voorts kunnen de ondernemers vrijstelling aanvragen voor het doen van handelingen die nodig zijn voor de teelt. Dit brengt beperkte administratieve lasten met zich mee, namelijk het schrijven van een brief, kopiëren en verzenden, alsmede het ontvangen en lezen van de respons hierop.

Besluit bestrijding schadelijke organismen

Akkerbouw- en tuinbouwbedrijven moeten veldkeuringen, controles (in hun kassen) en monsternames toelaten. Controles vinden vaak gelijktijdig met de kwaliteitskeuringen plaats, waardoor de ondernemers dit niet als een extra last ervaren.

De kascontroles vinden bij de bloemen(bollen)kwekers ongeveer eens in de twee weken gedurende de periode tussen half november en half mei plaats. Wanneer de monsters negatief zijn, horen de ondernemers er niets van. De controle of monsterneming gebeurt ook vaak aan de veilingen. De ondernemers kunnen dan een kistje van hun partij missen. Alleen als het mis is, merkt de ondernemer er iets van. Hij wordt dan op de hoogte gebracht en ontvangt een aanzegging van de Plantenziektkundige Dienst. Dit komt in de praktijk het bovenstaande echter weinig voor.

Bij besmettingen moeten de ondernemers maatregelen nemen, die vastgelegd zijn in de aanzeggingen. Zij moeten onder andere een vergunning aanvragen voor het toepassen van het benodigde bestrijdings- of grondontsmettingsmiddel.

De bedrijven hebben tenslotte een meldplicht ten aanzien van het ontdekken van schadelijke organismen.

Besluit bestrijding wratziekte 1973

De administratieve lasten voor bedrijven (i.e. pootaardappelbedrijven) die direct uit dit besluit voortvloeien zijn het aanvragen van toestemming voor het doen van bepaalde handelingen, waarvoor een verbodsregeling geldt.

Besluit bestrijding aardappelmoehheid 1991

Er kunnen geen aardappelen of andere planten ten behoeve van de voortkweeking (bijvoorbeeld bloembollen) op de percelen ingeplant worden, voordat de betrokken bedrijven een verklaring hebben, dat de grond vrij is van besmetting met het aardappelcysteaaltje. In de praktijk beter bekend als de AM-verklaring.

Hier toe moeten de bedrijven een bemonstering aanvragen bij een van de vier regionale instellingen. Deze voeren het uit en geven het door aan de PD, die vervolgens de verklaringen verstrekt.

Muskusrattenbesluit

In de afgelopen jaren wordt vrijwel niets meer op dit gebied ondernomen en zijn de administratieve lasten voor bedrijven te verwaarlozen.

Regeling bruin- en ringrot 2000

Vanaf 2000 vindt in Nederland door de Plantenziektkundige Dienst en vanaf 2003 door de NAK een integrale toetsing op bacteriën die bruinrot en ringrot veroorzaken, plaats.

Dit betekent dat van elk perceel met pootaardappelen er monsters genomen worden (tussen 70.000 en 80.000 op jaarbasis). In het afgelopen jaar is een tiental besmettingen uit het veld aangetroffen, naast een paar besmettingen uit traceringen en surveys. De administratieve lasten voor bedrijven zijn bij een besmetting met bruinrot of ringrot gering en betreffen enige correspondentie. Zij staan in geen verhouding met overige lasten die zo'n besmetting met zich meebrengt.

Regeling in- en uitvoer van planten

Om plantenpaspoorten te verkrijgen moeten producenten, importeurs en handelaren van plantaardig uitgangsmateriaal geregistreerd te staan. In de praktijk betekent dit voor de ondernemers het invullen van een inschrijvingsformulier, het kopiëren en toezenden, alsmede het ontvangen en lezen van de respons, waarna archivering volgt.

De bedrijven mogen zelf de plantenpaspoorten of labels invullen en aanbrengen op de verpakkingen. Dit wordt vaak niet als een extra administratieve last gezien, omdat 'de etiketten er zo uitrollen' en er zo wie zo aangegeven moet worden om welk product het gaat.

Eindgebruikers dienen de gegevens van de plantenpaspoorten in hun administratie op te nemen, zodat de herkomst van de producten altijd bekend is in geval er een schadelijk organisme of verboden bestrijdingsmiddel ontdekt wordt.

4.4 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten

In tabel 2 zijn die administratieve lasten weergegeven die voortkomen uit regelgeving op het gebied van plantenziekten. De administratieve lasten bedragen bijna € 3,1 miljoen. Driekwart der gepresenteerde lasten is gelegen in de monsternames uit de Regeling bruin- en ringrot 2000. De overige lasten vloeien vooral voort uit het Besluit bestrijding aardappelmoeheid 1991 en de Regeling in- en uitvoer en verkeer van planten.

Tabel 2 Administratieve lasten wet- en regelgeving plantenziekten

<i>Wet- en regelgeving plantenziekten</i>	<i>Administratieve lasten (in euro's)</i>
PZ-Wet (Plantenziektenwet)	0
San Jose-schildluisbesluit 1977	=0
Besluit bestrijding bacterievuur 1983	200
Besluit bestrijding schadelijke organismen	1.100
Besluit bestrijding wratziekte 1973	100
Besluit bestrijding aardappelmoeheid 1991	379.100
Muskusrattenbesluit	=0
Regeling bruin- en ringrot 2000	2.358.400
Regeling in- en uitvoer en verkeer van planten	336.200
Totaal	3.075.100

Bron: EIM, 2003

5 Wet- en regelgeving Landbouwwet

5.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 3 genoemde, aan de Landbouwwet gerelateerde wet- en regelgeving veroorzaakt administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 3 Landbouwwet; gescreende wet- en regelgeving

<i>Screening Landbouwwet</i>	<i>Administratieve lasten</i>
Landbouwwet	Nee
Regeling landbouwtelling	ja
Regeling landbouwtelling Fruit	ja
Regeling landbouwtelling boomkwekerijgewassen, vaste planten en waterplanten	ja
Regeling in- en uitvoercontroles diervoeders	ja
Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten*	ja*
Regeling erkenning interventie	ja
Regeling vetten in diervoeders	ja
Regeling gehalte dioxine in vetten en diervoeders	nee
Regeling invoercontrole citruspulp 1998	ja
Regeling verbod diermelen in diervoeders	nee
Erkenningsregeling productie en opslag dierlijke eiwitten 2001	ja
Tijdelijke regeling verbod dierlijke eiwitten in alle diervoeders landbouwhuisdieren	ja
Regeling etikettering rundvlees	ja
Regeling superheffing 1993**	ja**
Regeling suiker, isoglucose en inulinesiroop 1999	nee
Regeling communautaire verplichtingen diervoeders	nee
Regeling EG-steunverlening akkerbouwgewassen	nee
Regeling dierlijke EG-premies	nee
Beschikking controlevoorschriften inzake het gebruik of de bestemming van bepaalde landbouwproducten 1979	ja

Bron: EIM, 2003

* Uitvoering is verantwoordelijkheid van Productschap Vee en Vlees en Pluimvee, niet meegenomen in inventarisatie administratieve lasten.

** Uitvoering is verantwoordelijkheid van Productschap Zuivel, niet meegenomen in inventarisatie administratieve lasten.

Een beknopte beschrijving van de regelgeving met betrekking tot diervoeders, alsmede de daaruit voortvloeiende administratieve lasten, is opgenomen in hoofdstuk 7, te zamen met de diervoederregeling van het Productschap Diervoeder.

5.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Landbouwwet

De Landbouwwet van 1957 is een koepelwet waarbij door middel van regelgeving de voortbrenging, de afzet en een redelijke prijsvorming van landbouw- en visserijproducten wordt bevorderd. In tegenstelling tot wat de naam suggereert beslaat de Landbouwwet een breed terrein. Onder de Landbouwwet vallen: akkerbouw, weidebouw, veehouderij, pluimveehouderij, tuinbouw (inclusief fruitteelt, het kweken van bomen, bloemen en bloembollen) en de teelt van griendhout en elke andere vorm van bodemcultuur, uitgezonderd bosbouw.

De uitvoering van de Landbouwwet is deels in handen van productschappen en bedrijfsschappen. De Landbouwwet is een koepelwet. Er vloeien geen administratieve lasten rechtstreeks voort uit de Landbouwwet.

Regeling landbouwtelling

De Regeling landbouwtelling wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld en bepaalt dat er in de periode van 1 april tot ultimo juli een landbouwtelling wordt gehouden. Voor dit onderzoek wordt uitgegaan van de Landbouwtelling over het jaar 2001.

De administratieve lasten van de Regeling landbouwtelling, inclusief de lasten vanuit de Regelingen landbouwtelling fruit en boomkwekerijgewassen, bedragen op jaarbasis ongeveer € 2.708.090,-. In deze raming is rekening gehouden met het feit dat vanuit beide laatstgenoemde regelingen eenmaal per vijf jaar wordt geënkquêteerd.

De landbouwtelling wordt jaarlijks uitgevoerd door het agentschap LASER. LASER is de huisuitvoerder van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en is gespecialiseerd in de implementatie en uitvoering van regelingen op het gebied van de landbouw, visserij, verwerkende industrie, bosbouw, recreatie en natuur- en landschapsbeheer.

Het doel van de landbouwtelling is een goed inzicht te krijgen in de ontwikkelingen die zich binnen de Nederlandse land- en tuinbouw voordoen. De uitkomsten van de telling vormen de basis voor het maken van analyses en prognoses van de productieomvang. Het is dus een belangrijk instrument voor het voeren van beleid, zowel in nationaal als in EU-verband.

De landbouwtelling wordt jaarlijks uitgevoerd onder circa 92.000 bedrijven van (rechts)personen die geheel of gedeeltelijk hun bestaan in de landbouw vinden, met een minimale bedrijfsomvang van tenminste 3 NGE¹. De bedrijven geven voor de veestapel en de oppervlakten de situatie weer op 1 april. De land- en tuinbouwgewassen worden in gemeten maat gevraagd. Verder worden opgevraagd de bedrijfsindeling, eigendom en pacht, arbeidsgegevens e.d. Voor de gewassen die op 1 april nog niet op de percelen staan worden de eerstvolgende gewassen opgegeven die gepland zijn voor het lopende oogstjaar. Voor de opengrondsgroentegewassen wordt in september door het CBS voor het verkrijgen van een completer beeld nog een areaalsteekproef gehouden. Jaarlijks is er ruimte in de landbouwtelling voor het stellen van aanvullende vragen van belang voor het beleid of als aanvulling om aan EU-verplichtingen te voldoen.

De meeste problemen met invullen van de formulieren komen voor bij de vragen over de aantallen arbeidskrachten en bij de vragen die te maken hebben met de periferie van de landbouw (biologische landbouw, verbrede landbouw, agrotourisme, etc.). De vragen over de oppervlaktes van de gewassen en de aantallen dieren worden over het algemeen goed ingevuld.

Er geldt geen bewaarplicht voor de opgaven van LASER of voor de ingevulde formulieren. Wel wordt de ontvangers door LASER geadviseerd om deze bescheiden te bewaren.

¹ NGE is de Nederlandse Grootte Eenheid per ha gebaseerd op de saldi voor de diverse gewassen en diercategorieën. Daartoe worden bruto standaard saldi (bss) berekend door de opbrengsten te verminderen met debijbehorende specifieke kosten.

Regeling landbouwtelling fruit

Naast de jaarlijkse landbouwtelling wordt met betrekking tot de teelt van appels, peren, kleinfruit en steenvruchten eenmaal per vijf jaar een aparte landbouwtelling gehouden die inzicht moet bieden in het productiepotentieel van deze sector. Het CBS verzamelt en verwerkt de gegevens. De in de tabellen opgenomen administratieve lasten bedragen 20% van de totale lasten vanuit deze regeling.

Regeling landbouwtelling boomkwekerijgewassen, vaste planten en waterplanten

Enemaal per vijf jaar wordt er een aparte landbouwtelling gehouden met betrekking tot boomkwekerijgewassen, vaste planten en waterplanten, om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van deze sector. Het CBS verzamelt en verwerkt de gegevens. De in de tabellen opgenomen administratieve lasten bedragen 20% van de totale lasten vanuit deze regeling.

Regeling erkenningen interventie

In verband met de overheveling van de interventietaken van het Voedselvoorzienings- en verkoopbureau (VIB) naar de dienst Landelijke Service bij regelingen (LASER) van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, worden erkenningen voor deelname aan interventieregelingen niet langer afgegeven door het VIB, maar door de Minister. LASER zal deze erkenningen namens de Minister gaan afgeven. De onderhavige regeling is bedoeld om deze wijziging te bewerkstelligen. De door LASER afgegeven erkenningen komen voort uit diverse communautaire Interventie Verordeningen. Erkenningen zijn met name afgegeven aan bedrijven die interventieproducten produceren of verwerken. Erkenningen worden eenmalig afgegeven. Jaarlijks worden slechts zeer weinig nieuwe erkenningen afgegeven, meestal bij het ontstaan van nieuwe bedrijven door fusies e.d.

Beschikking controlevoorschriften inzake het gebruik of de bestemming van bepaalde landbouwproducten 1979

De administratieve lasten vanuit de Beschikking controlevoorschriften bedragen voor de ruim 240 betrokken bedrijven een kleine € 32.000,-; nog geen € 135,- per bedrijf per jaar. Bij de raming van de omvang van de administratieve lasten die door de interventieregelingen worden veroorzaakt is uitgegaan van gegevens van LASER Roermond, die grotendeels zorg draagt voor de uitvoering van deze regelingen. Er zijn geen gegevens gebruikt van de Productschappen Zuivel, Vis of Tuinbouw.

In de Beschikking controlevoorschriften wordt geregeld dat bedrijven of personen die interventieproducten in voorraad hebben, be- of verwerken of verhandelen, hiervan een nauwkeurige administratie dienen bij te houden en alle gegevens drie jaren te bewaren.

Van alle transacties met interventieproducten dient door middel van standaardformulieren opgave te worden gedaan aan LASER, of een van de Productschappen Tuinbouw, Vis of Zuivel. De verantwoordingsplicht speelt met name in de bakkersboterregeling en op kleinere schaal in de Regeling bak- en braadboter en de denaturatie respectievelijk de rechtstreekse verwerking van magere melkpoeder in veevoer.

In de verantwoording van de transacties aan LASER worden zeer veel fouten gemaakt. Van de ruim 3.000 ingevulde transactiestaten dienden er vorig jaar zo'n 900 gecorrigeerd te worden.

5.3 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet

Hierna volgt een overzicht van de - aan de Landbouwwet gerelateerde - wet- en regelgeving met per wet de totale bedragen aan administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2002.

Tabel 3 Landbouwwet; de hoogte van de administratieve lasten per wet

wet- en regelgeving	Adm. lasten in euro's
Landbouwwet	nee

wet- en regelgeving	Adm. lasten in euro's
Reg. landbouwtelling	2.685.707
Reg. landbouwtelling Fruit*	9.267
Reg. landbouwtelling boomkwekerijgewassen, vaste planten en waterplanten*	13.116
Reg. erkenning interventie	58
Beschikking controlevoorschriften inzake het gebruik of de bestemming van bepaalde landbouwproducten 1979	31.665
<i>Totaal Adm. lasten Landbouwwet</i>	<i>2.739.813</i>

Bron: EIM, 2003

* Voor deze regelingen worden eenmaal per vijf jaar tellingen gehouden. De opgenomen bedragen zijn 20% van de totale lasten van de regelingen.

6 Wet- en regelgeving Landbouwkwaliteitswet

6.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in onderstaand overzicht genoemde, aan de Landbouwkwaliteitswet gerelateerde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Overzicht Landbouwkwaliteitswet: gescreende wet- en regelgeving

Screening Landbouwkwaliteitswet	Administratieve lasten
Landbouwkwaliteitswet	nee
Landbouwkwaliteitsbesluit biol.prod.methode	zie Controleregl.
Landbouwkwaliteitsregeling biol.prod.methode '96	ja
Controlereglement biologische productiemethode	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen	ja
Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees	nee
Lk-besluit geogr.aanduiding, oorsprong, specificiteitscertificering	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout	nee
Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit	ja
Landbouwkwaliteitsregeling controle groente/fruit'93	zie Controleregl.
Controlereglement KCB	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren	zie reglement
Landbouwkwaliteitsregeling scharreleieren keuring en merken	zie reglement
Reglement CPE betreffende het verloop van de keuring inzake scharreleieren	ja
Financieel Reglement CPE	ja
Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding	ja
Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding 1994	nee
Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten	zie Keuringsregl.
Keuringsregl. COKZ boter	ja
Keuringsregl. COKZ kaas	ja
Keuringsregl. COKZ melkpoeder	ja
Landbouwkwaliteitsreg. kaas	zie Keuringsregl.
Landbouwkwaliteitsreg. boter	zie Keuringsregl.
Landbouwkwaliteitsreg.melkpoeder	zie Keuringsregl.
EG, Verordening 2092/ 91; art. 5 alsmede bijlage 3	zie Controleregl

Bron: EIM, 2003

De Europese wet- en regelgeving is niet meegenomen, behalve wanneer deze in de nationale wetgeving expliciet opgenomen is. Een voorbeeld hiervan is de EG Verordening 2092 / 91 (onder andere artikel 5 en bijlage 3) De betreffende regelgeving komt meer in detail aan de orde in het Controlereglement biologische productiemethode.

6.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Landbouwkwaliteitswet

In deze wet zijn ter bevordering van de afzet in brede zin regels vastgesteld betreffende de kwaliteit van de voortbrengselen van landbouw en visserij. Het betreft een kaderwet, waarvan de uitvoering in vele andere wetten en regelingen nader wordt geregeld. Geen adm. lasten.

LK-besluit biol.prod.methode en LK-regeling biol.prod.methode '96

Het besluit en de regeling gaan in op de biologische produktiemethode, de aanduidingen dienaangaande op landbouwproducten en op de keuring van bedrijven en producten. De artikelen worden in het merendeel nader geregeld in het 'Controlereglement biologische productiemethode'.

Controlereglement biol. prod.meth

Het Controlereglement Skal-controle betreft het verloop van de controles en keuringen, alsmede het uitreiken van bewijsstukken inzake de biologische produktiemethode. Een aantal artikelen in het reglement gaat gepaard met grote administratieve lasten.

EG, Verordening 2092/ 91; artikel 5 alsmede bijlage3

In deze Verordening worden in artikel 5 de eisen vermeld waaraan de etikettering dient te voldoen bij het gebruik van de biologische produktiemethoden. In bijlage 3 komen o.a. naar voren de verplichtingen bij de eerste controle, de verplichting tot het doorgeven van wijzigingen, de (on)aangekondigde jaarlijkse controlebezoeken van SKAL en de wijze van administratievoering. Deze verplichtingen worden eveneens meer in detail beschreven in het Controlereglement biologische productiemethode van SKAL.

Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen

In dit besluit worden - ter bevordering van de afzet van bloembollen – regels gesteld ten aanzien van het technische en genetische peil van de productie van bloembollen, in het bijzonder ten aanzien van de kwaliteit van bloembollen die als uitgangsmateriaal dienen voor de bloembollen- en bolbloemenproductie.

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen

In deze beschikking worden in het bijzonder de controles en de keuringen van bloembollen en plantgoed door de Bloembollenkeuringsdienst alsmede het uitreiken van bewijsstukken nader geregeld.

LK-besluit etikettering rundvlees en Regeling etikettering rundvlees

De regeling beoogt de transparantie van de omstandigheden van zowel de productie als het in de handel brengen van rundvlees te verbeteren. Met name gaat het daarbij ook om de traceerbaarheid. In de regeling is daarom naast een identificatie- en registratieregeling voor runderen voorzien in een etiketteringsregeling voor rundvlees. De regeling etikettering rundvlees bevat een verplichte en een vrijwillige deel. Het verplichte deel valt onder de Warenwet van VWS en valt buiten het LNV-onderzoek.

LK-besluit geogr.aanduiding, oorsprong, specificiteitscertificering

In dit besluit wordt het gebruik en de bescherming van geografische aanduidingen en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen geregeld.

LK-besluit groenten en fruit en LK-regeling controle groente/fruit'93

In het *besluit* worden - ter bevordering van de afzet van groenten en fruit – regels gesteld met het oog op de uitvoering van de Europese bepalingen op dit gebied.

De *regeling* houdt verband met de kwaliteitscontrole van groenten en fruit door de Plantenziektenkundige Dienst (PD). Hierbij gaat het zowel om groenten en fruit dat zich in Nederland bevindt als dat gebracht wordt via Nederland in het EU-handelsverkeer.

Controlereglement van het KCB

In het reglement worden nadere regels gesteld met betrekking tot de kwaliteitskeuring (normcontrole) van groenten en fruit voor wat betreft de activiteiten van het KCB. Het betreft een nadere uitwerking van de regeling controle groente en fruit.

Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout

In dit besluit worden regels gesteld ten aanzien van de indeling en aanduiding van onbewerkt hout. Het besluit brengt geen administratieve lasten met zich mee.

Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding

In dit besluit worden de gezondheidsvoorschriften vastgesteld voor de productie en het in de handel brengen van rauwe melk. Tevens worden de regels vastgesteld bij het toestaan van tijdelijke en beperkte afwijkingen op de voorschriften voor productie van - , resp. de handel in melk en melkprodukten.

Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren

In dit besluit worden – ter bevordering van de afzet - regels gesteld ten aanzien van de aanduiding en de produktiewijze van scharreleieren.

Landbouwkwaliteitsregeling scharreleierenkeuring en -merken

In deze regeling worden – ter bevordering van de afzet – nadere regels gesteld ten aanzien van de keuring en het voeren van merken met betrekking tot scharreleieren.

Reglement CPE betreffende het verloop van de keuring inzake scharreleieren

In dit reglement worden nadere regels gesteld ten aanzien van de keuring van scharreleieren.

Financieel Reglement CPE

In dit reglement worden nadere regels gesteld ten aanzien van de aansluiting van bedrijven bij CPE en de financiële bijdrages voor de keuringen.

Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding

In dit besluit worden – ter bevordering van de afzet - regels gesteld ten aanzien van de kwaliteit, de aanduiding en de produktiewijze van zuigelingenvoeding.

Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten

In het besluit wordt een basis gegeven voor de regelgeving betreffende kwaliteitseisen voor zuivelproducten. Hoofdpunten daarbij zijn een vrijwillig systeem van aansluiting voor alle (kaas, boter, melkpoeder) producenten bij het COKZ, waarbij de producenten kunnen kiezen voor het al dan niet gebruik maken van een vastgesteld rijksmerk. Aan het verkrijgen van een dergelijk rijksmerk zijn voorwaarden gesteld m.b.t. grondstof, bewerking, vorm etc.

LK-Regeling kaas. Voor boter / melkpoeder soortgelijke regelingen als bij kaas.

In de regeling wordt een meer concrete invulling gegeven van het Landbouwkwaliteitsbesluit Zuivelproducten. De regeling geeft de mogelijkheid om een rijksmerk te gebruiken voor kaas. Alvorens het rijksmerk verkregen wordt, moet voldaan worden aan de basiseisen van volksgezondheid en veiligheid. Met een dergelijk merk kan de producent op eenvoudige wijze aantonen dat de kaas van goede en gegarandeerde kwaliteit is.

Keuringsregl. COKZ boter, Keuringsregl. COKZ kaas, Keuringsregl. COKZ melkpoeder

In het keuringsreglement komen – overeenkomstig artikel 10 lid 1 van de Landbouwkwaliteitswet – doel en taken van de controleinstellingen aan bod en daarmee de verplichtingen die dit voor de bedrijven met zich meebrengt.

6.3 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet

Hierna volgt een overzicht van de - aan de Landbouwkwaliteitswet gerelateerde - wet- en regelgeving met per wet de totale bedragen aan administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2002.

Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per regeling

Hoogte administratieve lasten van de wet- en regelgeving	Adm. lasten in euro's
Landbouwkwaliteitswet	0
Landbouwkwaliteitsbesluit biol.prod.methode	0
Landbouwkwaliteitsregeling biol.prod.methode '96	53.737
Controlereglement biol. prod.meth	646.362
Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen	1.579
Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen	2.369.120
Landbouwkwaliteitsbesluit etikettering rundvlees	0
Lk-besluit geogr.aanduiding, oorsprong, specificiteitscertificering	0
Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout	0
Landbouwkwaliteitsbesluit groenten en fruit	850
Landbouwkwaliteitsregeling controle groente/fruit'93	0
Controlereglement KCB	1.501.669
Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding	486
Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren	0
Landbouwkwaliteitsregeling scharreleieren keuring en merken	0
Reglement CPE betreffende het verloop van de keuring inzake scharreleieren, Financieel Reglement CPE	204.566
Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding	30
Landbouwkwaliteitsregeling zuigelingenvoeding 1994	0
Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten	0
Keuringsregl. COKZ boter	60.610
Keuringsregl. COKZ kaas	989.949
Keuringsregl. COKZ boerenkaas	422.996
Keuringsregl. COKZ melkpoeder	110.524
Landbouwkwaliteitsreg. kaas, boter, melkpoeder	0
<i>Administratieve lasten Landbouwkwaliteitswet</i>	<i>6.362.476</i>

Bron: EIM, 2003

6.4 Beschrijving van de administratieve lasten per wet / regeling

Landbouwkwaliteitswet

Geen administratieve lasten.

LK-besluit biol.prod.methode en Landb.kwaliteitsreg.biol.prod.methode '96

- artikel 5 van de regeling betreft de verlening van ontheffingen, goedkeuringen en machtigingen door de minister.

Controlereglement biol. prod.meth

- in de artikelen 2,7,12,17 wordt de aansluiting van de diverse typen bedrijven bij SKAL bepaald, de controle van de biologische werkwijze door SKAL na de aansluiting en het uitreiken van het aansluitingscertificaat.
- in de artikelen 3,8,13,18 wordt bepaald dat aangeslotenen wijzigingen van een aantal gegevens direct moet melden en dat bedrijven jaarlijks een nieuw certificaat ontvangen.
- in de artikelen 4,9,14,19 wordt bepaald dat SKAL aan afnemers van bedrijven bericht kunnen geven van de ongeldig worden van het certificaat van het betreffende bedrijf.
- in de artikelen 5,10,15,20 wordt aangegeven dat bedrijven op voldoende wijze - voor het controleren - administratie moeten voeren en dat bedrijven jaarlijks aan SKAL melding moeten doen van hun productiecapaciteit en/of het aantal dieren.

Landbouwkwaliteitsbesluit bloembollen

- in artikel 5 en 8 worden de regels bepaald m.b.t. het afgeven van een merk alsmede m.b.t. het voorraadhouden en gebruiken van merken.
- in artikel 7 wordt bepaald welke bloembollen de bedrijven moeten aanmelden ter keuring door de St. Bloembollenkeuringsdienst.
- in artikel 11 wordt gesproken van het aansluiten van bedrijven bij de BKD, alsmede van toezicht, keuring en merkuitreiken door de Bloembollenkeuringsdienst.
- artikel 13 betreft de vrijstelling en de verlening van ontheffingen (op aanvraag)

Landbouwkwaliteitsbeschikking keuring bloembollen

- in de diverse artikelen worden de diverse controles en keuringen van bloembollen (veldkeuring, monsterkeuring en droge keuring) door de Bloembollenkeuringsdienst geregeld en wordt ingegaan op het uitreiken van bewijsstukken.

LK-besluit etikettering rundvlees en Regeling etikettering rundvlees

Het Landbouwkwaliteitsbesluit Etikettering rundvlees (raambesluit) brengt geen administratieve lasten met zich mee. De Regeling etikettering rundvlees bevat een verplicht en een vrijwillig deel. De regeling valt voor wat betreft het verplichte deel onder de Warenwet van VWS en voor wat betreft het vrijwillig deel onder de Landbouwkwaliteitswet. De regeling valt daarmee buiten het LNV-onderzoek.

LK-besluit geogr.aanduiding, oorsprong, specificiteitcertificering

- in artikel 4 zijn regels opgenomen m.b.t. de aanvraag tot registratie en het verzoek tot wijziging van een produkt dossier.
- artikel 6 en 9 gaan over de verplichte aansluiting van gebruikers van de regeling bij de diverse uitvoeringsorganen (COKZ, KCB, Controlebureau Pluimvee, RVV)
- artikel 7 gaat over toezicht en keuring van producten met een beschermde geografische aanduiding door een van de uitvoeringsorganen

LK-besluit groenten en fruit

- in art. 7 en 11 wordt gesteld dat groenten en fruit onderworpen zijn aan een keuring door het KCB bij zijn aangeslotenen.
- in artikel 8 en 10 is vastgelegd dat het KCB bevoegd is tot het uitreiken van merken, tekenen en bewijsstukken alsmede van gebruikmaking ervan, eventueel in kwaliteitsklassen. Aangezien dit in de praktijk niet van toepassing is zal dit onderdeel verder buiten beschouwing worden gelaten.
- in artikel 11 wordt gesproken van het aansluiten van bedrijven bij de KCB.
- artikel 14 betreft de vrijstelling en de verlening van ontheffingen (op aanvraag) van het bepaalde in het besluit. Aangezien dit in de praktijk niet van toepassing is zal dit onderdeel verder buiten beschouwing worden gelaten.

Landb.kwaliteitsreg.controle groente/fruit'93

- in artikel 2a komt naar voren dat op facturen en begeleidende documenten kwaliteitsklasse, oorsprong en indien van toepassing ook de industriële bestemming wordt vermeld. Verpakkers van de producten voor industriële verwerking brengen een etiket aan van deze strekking.
- in artikel 3 en 4 wordt de PD-keuring vastgelegd en de meldingsverplichtingen voor bedrijven op groenten en fruit uit 3^e landen. Aangezien het douanebepalingen betreft worden alle PD verplichtingen hier en in de verdere administratie buiten beschouwing gelaten.
- artikel 5 betreft de KCB keuring van Nederlandse productie en mix-zendingen (gemengd met in-/uitvoorzendingen) Het KCB dan wel de PD kan vrijstelling verlenen, hetgeen echter in de praktijk niet of zeer zelden voorkomt. Alle KCB-keuringen ongeacht de bestemming van de producten zijn volledig in het onderzoek meegenomen.

Controlereglement van het KCB

- art. 3 en art. 5 geven een nadere invulling omtrent inhoud van een normcontrole (en identiteitscontrole). - art. 6 en 7 geven aan dat er controlecertificaten worden verstrekt nav normcontroles (uitvoer 3^e landen, buiten beschouwing gelaten) en men een afkeuringsverklaring ontvangt indien afgekeurd (buiten beschouwing gelaten). - art. 9 meldt dat ivm het toezicht er een registeraccountant kan worden ingeschakeld door het KCB voor het nazien van admin. gegevens van aangeslotenen (komt niet voor). - art.10 bepaald dat er onder bepaalde voorwaarden vrijstelling verleent kan worden door het KCB van controles (komt niet voor).
- art. 11 en 12 meldt de mogelijkheid tot het aantekenen van bezwaar of beroep en opvragen van informatie mbt KCB uitspraken.
- art. 13 bepaald dat er tarieven kunnen worden vastgesteld door het KCB voor de uitvoering van hun activiteiten welke in rekening worden gebracht (in dit onderzoek niet als admin. lasten beschouwd).

Landbouwkwaliteitsbesluit onbewerkt hout

- geen administratieve lasten.

Landbouwkwaliteitsbesluit rauwe melk en zuivelbereiding

- in artikel 5 wordt de erkenningsverplichting aangegeven
- in artikel 6 wordt de aansluiting bij het COKZ geregeld
- in artikel 9 wordt de vrijstelling en op aanvraag de ontheffing geregeld

Landbouwkwaliteitsbesluit scharreleieren, LB-kwaliteitsregeling scharreleieren keuring en merken

- in artikel 4 van het besluit en artikel 2 van de regeling wordt de keuring door het Controlebureau voor Pluimvee aangegeven.
- in artikel 3 van het besluit komt het keuringscertificaat aan de orde.
- in artikel 4 van het besluit en artikel 6 van de regeling worden de regels bepaald m.b.t. het afgeven van bepaalde gedefinieerde merken alsmede m.b.t. het voorraadhouden van merken door bedrijven.
- in artikel 6a van het besluit komt de aansluiting aan de orde van bedrijven bij de Stichting Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten.
- in artikel 9 wordt de vrijstelling en op aanvraag de ontheffing geregeld

Reglement CPE betreffende het verloop van de keuring inzake scharreleieren alsmede het Financieel Reglement CPE.

In deze reglementen worden nadere regels gesteld ten aanzien van de keuring van scharreleieren en ten aanzien van de aansluiting van bedrijven bij CPE en de financiële bijdrages voor de keuringen.

Landbouwkwaliteitsbesluit zuigelingenvoeding

- in artikel 8 en 12 lid 1c wordt de bevoegdheid van COKZ geregeld tot het afgeven van tekenen / bewijsstukken m.b.t. zuigelingenvoeding aan bereiders / aangeslotenen.
- in artikel 10 en 12 lid 1b wordt de keuring van zuigelingenvoeding door het COKZ aangegeven
- in artikel 11 wordt gesproken van monsterneming en onderzoek
- artikel 12 lid 2 betreft de aansluiting van bedrijven bij het COKZ.
- in artikel 15 wordt de vrijstelling en op aanvraag de ontheffing geregeld

Landbouwkwaliteitsbesluit zuivelproducten

Geen administratieve lasten. Zie keuringsreglementen.

Landbouwkwaliteitsreg. kaas. Voor boter / melkpoeder soortgelijke regelingen als bij kaas.

- In artikel 6 wordt bepaald dat kaas aan een keuring moet worden onderworpen tijdens of in aansluiting op de bereiding.
- In artikel 15 wordt bepaald dat kaas slechts dan van een rijksmerk wordt voorzien indien voor de betreffende kaas een productdossier is ingediend bij het COKZ. Uit het dossier blijkt welke eigenschappen de specifieke kaas bezit en op welke wijze de kaas is bereid. COKZ kan controleren op de naleving van het dossier en daarmee op een constante kwaliteit.

Keuringsregl. COKZ boter, - Keuringsregl. COKZ kaas, Keuringsregl. COKZ melkpoeder

Als voorbeeld van de administratieve lasten is het keuringsreglement van boter genomen.

- artikel 3 handelt over het voeren van een administratie mbt rijksbotermerken, mbt voorraad etiketten en verp. materiaal en over het bewaren van een kopie van de handelsdocumenten in de administratie
- artikel 4 vermeldt dat onbruikbaar geworden rijksbotermerken en verpakking met het rijksbotermerk afgegeven moeten worden aan de toezichthouder (COKZ)
- artikel 5 gaat over het schriftelijk aanmelden van boter ter keuring aan COKZ alsmede het aanmelden van het tijdstip van aanvang en beëindiging van onderbrekingen bij de continue boterverpakking.
- artikel 9 betreft de ontvangst van de analyse/keuringsresultaten van (monsters van) boter
- artikel 10 regelt de gang van zaken na een afleveringsverbod voor een partij boter, zoals het schr. goedkeuring vragen voor een gewijzigde bestemming van de boter en het dan bij vervoer voorzien van een geleidebiljet van het COKZ en het vragen - na bewerking - van herkeuring aan het COKZ
- artikel 11 betreft het voeren van een administratie m.b.t. de bereiding van boter (datum van bereiding, soort, hoeveelheid, botermerk, herkomst etc.)
- artikel 13 handelt over het maken van bezwaar tegen de monstername (direct bezwaar bij degene die monster neemt, na handhaving van bezwaar de melding bij COKZ)
- artikel 14 handelt over bezwaarmaking tegen de keuringsuitslag en de ontvangst van het bezwaar-resultaat
- artikel 16 vermeldt de verplichting om het COKZ in te lichten in de plaatsen van bereidingshandelingen
- artikel 17 betreft de ontheffing, resp de toestemming als zaken niet in het reglement geregeld zijn.

7 Diervoederregelingen LNV en Productschap Diervoeder

7.1 Inleiding

De regelgeving met betrekking tot diervoeders die voortvloeit vanuit de Landbouwwet wordt in dit hoofdstuk behandeld, te zamen met de Verordeningen van het Productschap Diervoeder.

Het Productschap Diervoeder (PDV) is een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie voor de gehele diervoederkolom waarin ondernemers en werknemers samenwerken. Als zodanig behartigt het PDV de belangen van bedrijven die zich bezighouden met de productie van -, de handel in -, be- en verwerking van - en de vervoeding van diervoeders. Vanuit de regelende functie en de administratieve functie treedt het PDV regulerend op ten aanzien van de gemeenschappelijke belangen van het bedrijfsleven en zorgt daarbij voor de implementatie van Europese en nationale wettelijke regelingen voor de overheid. Het PDV kan hiertoe verordeningen en besluiten uitvaardigen.

7.2 Gescreende regelgeving

De in tabel 2 genoemde regelgeving vanuit de Landbouwwet en van het Productschap Diervoeder is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Met het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is afgesproken dat slechts een tweetal Verordeningen van het PDV in dit onderzoek worden meegenomen. Het Ministerie heeft gekozen voor screening van de regeling waarvan uit de Quick Scan van ultimo 2001 is gebleken dat deze de meeste administratieve lasten voor het bedrijfsleven met zich meebrengt, namelijk de verordening PDV diervoeders 1998. Daarnaast heeft het Ministerie gekozen voor een minder grote regeling waarvan de administratieve lasten beperkt zijn.

Tabel 3 Landbouwwet en Verordeningen PDV: gescreende wet- en regelgeving

<i>Screening Landbouwwet, diervoederregelingen PDV</i>	<i>Administratieve lasten</i>
Regeling in- en uitvoercontroles diervoeders*	ja*
Regeling verbod handel met bepaalde stoffen behandelde dieren en producten**	ja**
Regeling vetten in diervoeders	ja
Regeling gehalte dioxine in vetten en diervoeders	nee
Regeling invoercontrole citruspulp 1998*	ja*
Regeling verbod diermelen in diervoeders	nee
Erkenningsregeling productie en opslag dierlijke eiwitten 2001	ja
Tijdelijke regeling verbod dierlijke eiwitten in alle diervoeders landbouwhuisdieren	ja
Verordening PDV diervoeders 1998	ja
Verordening PDV controle diervoedersector 1998	ja

Bron: EIM, 2003

* Administratieve verplichtingen bestaan in deze regelingen uit het zorgen voor de juiste douanedocumenten e.d. waarvan de lasten zijn meegenomen in een onderzoek in opdracht van het Ministerie van Financiën.

** Uitvoering is verantwoordelijkheid van Productschap Vee en Vlees en Pluimvee, niet meegenomen in inventarisatie administratieve lasten.

7.3 Beknopte omschrijving diervoederregelingen LNV

Regeling vetten in diervoeders

De Belgische dioxineaffaire heeft duidelijk gemaakt dat er maatregelen nodig waren om de risico's op verontreiniging met contaminanten van verontreinigd vet dat bestemd wordt voor diervoederdoeleinden te verminderen. Het is verboden om frituurvetten afkomstig uit huishoudens te gebruiken. Het is wel toegestaan om frituurvetten en oliën afkomstig van inrichtingen (levensmiddelenindustrie, horecabedrijven, keukens van zorginstellingen e.d.) te gebruiken. Teneinde risico's op contaminatie te beperken wordt voor de betreffende frituurvetten en oliën voorgeschreven dat het gehalte aan poly chloorbifenylen (PCB's) in het betreffende frituurvet en olie niet hoger mag zijn dan 200 microgram per kilogram frituurvet en oliën. Indien aan deze norm is voldaan, dan mogen de betreffende vetten en oliën worden gebruikt ter verwerking in/tot diervoeder.

Per 1 november 2002 is het alleen nog maar toegestaan om frituurvetten en oliën afkomstig van de levensmiddelenindustrie te gebruiken voor de vervaardiging van diervoeders. Gebruik van vetten en oliën van andere bronnen is verboden. Inmiddels zijn er in Nederland nog slechts 8 bedrijven (bron: Productschap Margarine, Vetten en Oliën) die afgewerkte vetten en oliën aan de diervoederindustrie leveren. De administratieve lasten vanuit deze regeling bedragen bijna € 30.000.

Erkenningsregeling productie en opslag dierlijke eiwitten 2001

Op grond van de beschikking 2001/9/EG is het toegestaan om bepaalde dierlijke eiwitten in voeders voor niet-herkauwers te verwerken, als voldaan wordt aan de voorwaarden, genoemd in de beschikking. Eén van de voorwaarden betreft de erkenning van bedrijven die dierlijke eiwitten in diervoeders verwerken alsmede de erkenning van bedrijven die vismeel tussentijds opslaan. Vooruitlopend op een algemene erkenningsregeling was voorzien in een tijdelijke erkenning van bedrijven. Deze bedrijven hebben aangetoond alleen voeders te produceren voor niet-herkauwers of volledig gescheiden productielijnen te hebben. Aangezien het voor een goede controle en handhaving noodzakelijk is dat er permanent registers en administratie op de bedrijven aanwezig zijn, is besloten deze verplichting deel uit te laten maken van de erkenningsystematiek. De Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) zal ieder bedrijf dat zich op grond van deze regeling meldt voor 1 juni 2001 afzonderlijk beoordelen aan de hand van de criteria, genoemd in de regeling. De erkenningen op grond van de Tijdelijke erkenningsregeling productie en opslag dierlijke eiwitten 2001 blijven van kracht totdat de RVV kenbaar heeft gemaakt dat het bedrijf op grond van deze regeling erkend is of niet aan de erkenningseisen voldoet. De administratieve lasten vanuit deze regeling bedragen € 38.700.

De Regeling verbod diermelen in diervoeders en de Tijdelijke regeling verbod dierlijke eiwitten in alle diervoeders landbouwhuisdieren zijn met ingang van 15 december 2000 van kracht. Alleen op productiebedrijven waar geen rundveevoeders worden geproduceerd, is het nog mogelijk vismeel, dicalciumfosfaat en gehydroliseerde eiwitten te verwerken. Hiervoor is ontheffing nodig van de RVV. De eerstelijnscontroles op de regelgeving worden door de KDD verricht, waarbij de RVV toezicht op de KDD uitvoert. Hiervoor zijn met de RVV werkafspraken gemaakt, die zijn vastgelegd in het controle memorandum verbod diermel in diervoeder. Via continue evaluatie en bijstelling van deze werkafspraken (mede op basis van ontwikkelingen in de sector) is gewerkt aan een permanente toezichtstructuur. De RVV woont jaarlijks 25 basiscontroles van mengvoerbedrijven bij, waarbij de RVV over de schouder van de KDD meekijkt.

Regeling verbod diermelen in diervoeders

Op grond van deze regeling geldt een verbod op onder meer het voorhanden hebben en verwerken van dierlijke eiwitten bestemd voor voeders voor herkauwers, alsmede een verbod op het vervoederen van dierlijke eiwitten aan herkauwers. Deze maatregel houdt verband met het tegengaan van het risico van de verspreiding van BSE en dient tevens ter implementatie van EG-richtlijnen ter voorkoming van BSE.

Sinds juli 1999 geldt daarnaast een verplichting, die door de diervoedersector zelf in het kader van de Good Manufacturing Practice (GMP) is ingevoerd, om de productie van voeders voor herkauwers strikt te scheiden van de productie van voeder voor niet-herkauwers. In de praktijk komt dit neer op volledig fysiek gescheiden lijnen van productie, transport, op- en overslag van diervoeders. Gevaar van onvoorziene aanwezigheid van dierlijk eiwitten in diervoeders voor herkauwers door kruiscontaminatie is hierdoor op het niveau van de diervoederproducenten en -transporteurs en de

op- en overslagen uitgesloten. Om buiten twijfel te stellen dat deze norm van groot belang is wordt het voorschrift van het PDV in deze regeling opgenomen. Deze nul-tolerantie zorgt er tevens voor dat de medebewindsbevoegdheid van het PDV niet langer gevorderd hoeft te worden. De verplichting van de producent van diervoeders en grondstoffen voor diervoeders om een administratie bij te houden van alle aan- en afvoer en de interne bedrijfsvoering is eveneens in deze regeling overgenomen. Dit geldt tevens voor de administratieverplichting voor de veehouder. Omdat de regeling in de praktijk goed wordt nageleefd, brengt deze geen administratieve lasten met zich mee.

Tijdelijke regeling verbod dierlijke eiwitten in alle diervoeders landbouwhuisdieren

Deze regeling houdt een maatregelenpakket in, ter minimalisering van het risico van verspreiding van BSE, neergelegd in EU-Beschikking 2000/766/EG. Vervoederen van dierlijke eiwitten aan landbouwhuisdieren werd per 1 januari 2001 voor de duur van maximaal een half jaar verboden. Eigenaren of houders van de diervoeders of dierlijke eiwitten moesten een exacte opgave doen aan de Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV) van aard, hoeveelheid en locatie van de dierlijke eiwitten die op 1 januari 2001 op hun bedrijf aanwezig waren, alsmede optredende mutaties. De artikelen 2 en 3a van de Regeling verbod diermelen in diervoeders zijn ook op deze regeling van toepassing. De administratieve lasten vanuit deze regeling zijn gering, namelijk zo'n € 15.000.

7.4 Beknopte omschrijving van de Verordeningen van het PDV

Verordening PDV diervoeders 1998

De Verordening PDV diervoeders 1998 is de basisverordening van het PDV en is bedoeld ter vervanging van een aantal bestaande verordeningen op het gebied van diervoeders. De Verordening is tevens bedoeld ter implementatie van de EG-richtlijnen 70/524/EEG, 74/63/EEG, 79/373/EEG, 80/511/EEG, 82/471/EEG, 92/117/EEG, 94/74/EEG, 95/69/EG, 96/24/EG, 96/25/EG, 96/51/EG, 97/8/EG, 99/29/EG en 2000/16/EG. De totale administratieve lasten die voortvloeien uit de Verordening PDV diervoeders 1998 bedragen bijna € 1,4 mln.

In grote lijnen is het doel van de Verordening het waarborgen van de juiste kwaliteit van diervoeders door het regelen van eisen waaraan bedrijven in de kolom dienen te voldoen, het afgeven van erkenningen en registraties en het controleren op het naleven van de gestelde eisen.

Wat betreft erkenningen en registraties gaat het hier om producenten en handelaren in toevoegingsmiddelen, bijzondere stikstofhoudende producten en voormengsels, en producenten van mengvoeders. Ter vergroting van de waarborging van een zorgvuldige wijze van de productie van - en handel in bovengenoemde diervoederproducten is door de EG een richtlijn vastgesteld met productie- en handlingsvoorwaarden. Dit betreft de zgn. 'bedrijfserkenningen-richtlijn 95/69/EG' en deze is in Nederland omgezet in hoofdstuk 2 van de Verordening PDV diervoeders 1998.

Bovenbedoelde productie- en handlingsvoorwaarden zijn voornamelijk gericht op het zorgvuldig omgaan met toevoegingsmiddelen, bijzondere stikstofhoudende producten en voedermiddelen (grondstoffen) die ongewenste stoffen en producten kunnen bevatten. Bedrijven die deze middelen in hun fabriek ontvangen moeten hiervoor worden geregistreerd of erkend. Een erkenning of registratie is ook nodig voor bedrijven die slechts handelen in toevoegingsmiddelen, bijzondere stikstofhoudende producten of voormengsels. In Nederland worden deze erkenningen en registraties verleend door het Productschap Diervoeder. Aan bedrijven die volgens EG-richtlijn 95/69 erkend of geregistreerd willen zijn, worden – voor zover relevant voor de verschillende typen bedrijven – voorwaarden gesteld aan:

- bedrijfsruimten en apparatuur;
- personeel;
- productie;
- kwaliteitsbewaking;
- opslag;
- documentatie;
- klachten- en recallprocedure.

Hoofdstuk 2 van de Verordening geeft aan voor welke producten bedrijven over een erkenning of registratie dienen te beschikken.

In hoofdstuk 3 worden regels gesteld ten aanzien van de etikettering van de verpakking van diervoeders, dan wel de begeleidende documenten bij onverpakte voedermiddelen. Voor een juist gebruik van voeders door veehouders is een goede etikettering van belang. De wettelijke etiketteringsvoorschriften zijn voor de enkelvoudige voedermiddelen eveneens neergelegd in hoofdstuk 3 van de Verordening.

Voor de toelating van bijzondere stikstofhoudende producten worden eisen gesteld in hoofdstuk 4 van de Verordening. Ook hiervoor dienen bedrijven over een erkenning te beschikken en dienen de producten volgens strikte richtlijnen geëtiketteerd te worden.

In hoofdstuk 5 wordt richtlijn 70/524/EG geïmplementeerd die voorschrijft onder welke omstandigheden additieven (toevoegingsmiddelen) ingemengd mogen worden in het diervoeder. Als stelregel voor de toelating van additieven geldt dat ze hebben aangetoond te voldoen aan de gestelde eisen op het gebied van veiligheid, controleerbaarheid en effectiviteit. Bedrijven die deze additieven willen verhandelen moeten hiertoe lijvige dossiers opbouwen waarbij op een wetenschappelijk verantwoorde manier aangetoond is dat aan de hiertoe gestelde eisen wordt voldaan. Teneinde een uniform beleid te hebben ten aanzien van de etikettering van additieven, zijn hieromtrent eveneens voorwaarden opgenomen.

Hoofdstuk 6 van de Verordening stelt regels ten aanzien van het bereiden en in het verkeer brengen van voormengsels. Ook hier dienen bedrijven te beschikken over een erkenning van het Productschap en worden eisen gesteld met betrekking tot verpakking en etikettering.

Eisen ten aanzien van de bereiding, verpakking en etikettering van mengvoeders worden beschreven in hoofdstuk 7. Ook zijn in dit hoofdstuk aanvullende bepalingen opgenomen met betrekking tot mengvoeders met toevoegingsmiddelen.

Hoofdstuk 8 (bijlagen IX en X) van de Verordening stelt met het oog op de bescherming van de gezondheid van dieren, consumenten van dierlijke producten en het milieu, maximale niveaus aan ongewenste stoffen en producten in diervoeders. Er zijn maximum gehalten aan onder andere zware metalen, schimmeltoxinen, bestrijdingsmiddelen en botanische onzuiverheden (vooral schadelijke zaden) vastgelegd.

In hoofdstuk 9 wordt voorgeschreven hoe bedrijven dienen handelen wanneer Salmonella wordt aangetroffen in door bedrijven zelf genomen monsters van pluimveevoeders.

De hoofdstukken 10 en 11 bevatten overige-, overgangs- en slotbepalingen. De hieruit voortvloeiende administratieve lasten hebben betrekking op voorgeschreven aanduidingen op documenten en verpakkingen c.q. etikettering. Een correcte etikettering is op de eerste plaats van belang voor de gebruiker van het product (i.c. de mengvoederfabrikant). Daarnaast is het nodig dat de controle instantie die hier zicht op houdt (in Nederland: de KDD), op een eenvoudige manier inzage krijgt in de samenstelling en gebruikswijze van het product.

Verordening PDV controle diervoedersector 1998

Het stelsel van diervoedercontroles, zoals bij verordening van het Productschap Diervoeder in Nederland wordt gehanteerd, dient het blijvende vertrouwen te genieten van de consument en de andere ketenpartijen in de dierlijke productie en afzet van de rijksoverheid. De hoofddoelstelling van dit sectorale kwaliteitsbeleid is daarom om een zodanig stelsel van normering, borging, controle en monitoring in stand te houden en te versterken dat het gewenste kwaliteitsniveau voor diervoeders, in het bijzonder in relatie tot de veiligheid van dieren, van het milieu en de dierlijke producten voor de consument afdoende gewaarborgd wordt.

De doelstelling van diervoedercontrole vanwege het Productschap die volgt uit het bovenstaande is:

- onafhankelijk, objectief en deskundig vaststellen (door middel van verificatie van de naleving en toetsing van de effectiviteit van de voorschriften) en bevorderen (kwaliteitsverbetering) dat bedrijven diervoeders voortbrengen die veilig zijn voor mens, dier en milieu en in overeenstemming met de regelgeving (autonome kwaliteitsregelingen, EG-wetgeving en (aanvullende) nationale wetgeving);
- inzicht hebben (fact finding) in de praktische knelpunten en de mate van realisatie bij de regeling van de EG, van de rijksoverheid en de autonome regelingen van het productschap ten behoeve van een bijdrage aan het sectorale beleidsproces. de controleresultaten al dan niet na analyse en evaluatie kunnen als input dienen voor nieuw beleid;
- aantoonbaar en transparant maken jegens rijksoverheid, samenleving en ketenpartijen van de realisatie van de beleidsdoelen, waarvoor de diervoederketen zich bij monde van het productschapbestuur verantwoordelijk acht.

Met de Verordening PDV controle diervoedersector 1998 wordt richtlijn 95/53/EG geïmplementeerd. De verordening geeft een kader voor de controle op alle diervoeders die in de EG in de handel worden gebracht. De controle op invoer van diervoeders uit derde landen valt buiten het kader van deze verordening. De verordening kent een basiscontrole en een controle op vrijwillige kwaliteitsregeling.

De *basiscontrole* heeft betrekking op de naleving van het bepaalde bij of krachtens:

- Verordening Vvr gemedicineerd voeder 1993;
- Verordening PDV hygiënische productie en handel huisdiervoeders 1998;
- Verordening Vvr erkenningsregeling MINAS leveranciers diervoeders 1997;
- Verordening PDV diervoeders 1998.

De basiscontrole wordt uitgevoerd bij alle ondernemingen in de kolom waarop genoemde verordeningen betrekking hebben. De controle wordt uitgevoerd met regelmatige tussenpozen en steekproefsgewijs, in de regel zonder kennisgeving vooraf. Alle te controleren bedrijven zijn verplicht alle medewerking te verlenen en alle gevraagde gegevens te verstrekken ten behoeve van de uitoefening van de controle.

De *controle op vrijwillige (bovenwettelijke) kwaliteitsregelingen* heeft betrekking op:

- Verordening Vvr erkenningsregeling GMP diervoedersector 1992;
- Verordening Vvr regeling diervoeders voor de productie van varkensvlees volgens Japanstandaard 1995;
- Besluit Vvr regeling leveranciers voeders onder graskeurmerk voor graskippen 1995;
- Besluit Vvr regeling leveranciers voeders voor scharreldieren 1995.

Deze controle wordt uitgevoerd bij bedrijven die in het kader van genoemde verordeningen en besluiten een aanvraag tot erkenning hebben ingediend, dan wel over een erkenning beschikken. De controle wordt uitgevoerd op momenten als bepaald in de verordening en meestal op basis van een kennisgeving vooraf.

De beide controles vinden plaats door middel van:

- administratieve controle, inclusief controle van documenten;
- overeenstemmingscontrole en andere visuele en instrumentele inspectie en controle van producten, bedrijfsinrichting en apparatuur;
- fysieke controle;
- beoordeling van kwaliteitssystemen, procedures, werkinstructie en dergelijke.

De controles worden onder verantwoordelijkheid van het PDV uitgevoerd door de Keuringsdienst Diervoedersector. Aan de hand van de aantallen controles, zoals vermeld in het jaarverslag van de Keuringsdienst Diervoedersector (KDD) over 2001 en de tijd die met de controles is gemoed, worden de administratieve lasten van de controles op de basiskwaliteit geraamd op circa € 349.000. De administratieve lasten van controles op autonome kwaliteitsregelingen zijn op dezelfde wijze geraamd op circa € 622.000.

In de praktijk van de diervoederproducenten is het de betrokken bedrijven niet altijd volstrekt duidelijk welke instantie voor welke regeling komt controleren. Vrijwel alle bedrijven zijn GMP-gecertificeerd, waarmee deze bedrijven tegelijk voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de diervoederregelingen.

7.5 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per regeling

Hierna volgt een overzicht van de wet- en regelgeving diervoedersector met per regeling en verordening de totale bedragen aan administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2001.

tabel 4 Diervoederregelingen; overzicht van de hoogte van administratieve lasten per regeling/verordening

<i>Overzicht regelgeving</i>	<i>Administratieve lasten in euro's</i>
Regeling vetten in diervoeders	28.847
Erkenningsregeling productie en opslag dierlijke eiwitten 2001	38.738
Regeling verbod diermelen in diervoeders	komt niet voor
Tijdelijke regeling verbod dierlijke eiwitten in alle diervoeders landbouw- huisdieren	15.332
Verordening PDV diervoeders 1998	1.398.322
Verordening PDV controle diervoedersector 1998	971.594
<i>Totaal administratieve lasten diervoederregelingen</i>	<i>2.452.833</i>

Bron: EIM, 2003

8 Wet- en regelgeving Diergeneesmiddelenwet

8.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 5 genoemde, aan de Diergeneesmiddelenwet gerelateerde wet- en regelgeving, is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 5 Diergeneesmiddelenwet: gescreende wet- en regelgeving

Wet- en regelgeving	Adm. lasten
Diergeneesmiddelenwet	ja
Besluit verboden stoffen Diergeneesmiddelenwet	ja
Regeling administratievoorschriften ingevolge de Diergeneesmiddelenwet	ja
Eisen- en controlebesluit vergunningen diergeneesmiddelen 1993	ja
Besluit gemedicineerd voeder*	ja*
Besluit registratie en bijwerkingen 1999	ja
Besluit verpakking en etikettering diergeneesmiddelen	ja

Bron: EIM, 2003

* Uitvoering is verantwoordelijkheid van Productschap Diervoeder, niet meegenomen in inventarisatie administratieve lasten.

8.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Diergeneesmiddelenwet

In deze wet is onder meer opgenomen dat diergeneesmiddelen slechts op de markt gebracht kunnen worden nadat deze middelen geregistreerd zijn. Op de verpakking moet vermeld worden dat de partij goedgekeurd is. In de wet zijn tevens bepalingen opgenomen die betrekking hebben op gemedicineerde voeders. Zonder vergunning mogen deze niet worden bereid, verpakt, geëtiketteerd en afgeleverd worden. Houders van vergunningen, alsmede dierenartsen en apotheken dienen van aangewezen diergeneesmiddelen een administratie bij te houden. Degene die bedrijfsmatig dieren houdt dient een logboek bij te houden van de ontvangst en verbruik van aangewezen diergeneesmiddelen en gemedicineerde voeders.

Besluit verboden stoffen Diergeneesmiddelenwet

In het Besluit verboden stoffen Diergeneesmiddelenwet is geregeld dat de Minister de vergunning inzake het bereiden van diergeneesmiddelen geheel of gedeeltelijk kan schorsen indien de fabrikant in strijd met artikel 22 van de diergeneesmiddelenwet handelt. Indien in een monster stoffen worden aangetroffen die niet aan landbouwhuisdieren of aquicultuurdieren mogen worden toegediend zullen de kosten van onderzoeken worden verhaald.

Regeling administratievoorschriften ingevolge de Diergeneesmiddelenwet

De Regeling administratievoorschriften ingevolge de Diergeneesmiddelenwet regelt het bijhouden van een logboek waarin degene die bedrijfsmatig dieren houdt gegevens dient bij te houden met betrekking tot de aankoop en verstrekking van diergeneesmiddelen en gemedicineerd voeder. Het logboek dient inzicht te geven in de naam van het geneesmiddel of het voer, naam en adres van de leverancier, leverdata, diersoort waarvoor het middel bestemd is en de

gekochte hoeveelheden. Vervolgens dienen bij toediening van de middelen, of gebruik van het voer, ook weer de naam van het middel, de gebruikte hoeveelheid, de datum van toediening, de identificatie van de behandelde dieren en het einde van een eventuele wachtermijn genoteerd te worden. Een eventueel verlies van diergeneesmiddelen of gemedicineerd voeder dient eveneens in het logboek te worden aangetekend.

In plaats van het logboek bij het bedrijf kan eventueel gebruik worden gemaakt van een register op afstand, waarbij de dierenarts de betreffende gegevens in zijn administratie opneemt. Aan de logboekverplichting wordt ook voldaan wanneer de betrokken gegevens ingevolge de ketenborgingssystemen IKB (Integraal Keten Beheer) en KKM (Keten Kwaliteit Melk) in de daarbij behorende administratie opgenomen worden. Voor de bedrijfsmatige houder van dieren betekent dit dat gegevens omtrent diergeneesmiddelen en gemedicineerd voeder niet meer in verschillende administraties vastgelegd behoeven te worden.

Eisen- en controlebesluit vergunningen diergeneesmiddelen 1993

In het Eisen- en controlebesluit worden eisen gesteld aan een goede praktijk bij de vervaardiging en aflevering van diergeneesmiddelen. Dit geldt onder meer voor de fabrikant en zijn personeel. De fabrikant is verplicht onder opgaaf van redenen de Minister in kennis te stellen van het uit de handel nemen dan wel opschorten van de levering van het diergeneesmiddel.

Besluit gemedicineerd voeder

De uitvoering van dit Besluit is in handen van het Productschap Diervoeder. De administratieve lasten die eruit voortvloeien zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

In dit besluit wordt geregeld dat een dierenarts slechts een diergeneesmiddel mag voorschrijven dat geregistreerd is. Degene die de gemedicineerde voeders bereidt moet over een vergunning beschikken en opgave aan het Productschap doen van de halffabrikaten met medicinale werking die hij bereidt.

Besluit registratie en bijwerkingen 1999

Het besluit betreft vnl. fabrikanten van diergeneesmiddelen en dierenartsen. Zij melden wijzigingen in de gegevens en melden eventuele ernstige bijwerkingen. Bovendien stellen zij voor de Minister een verslag samen over ernstige bijwerkingen van diergeneesmiddelen.

Besluit verpakking en etikettering diergeneesmiddelen

Bij onverpakte geneesmiddelen dient een begeleidend document opgemaakt te worden.

8.3 Beschrijving van de administratieve lasten

Diergeneesmiddelenwet; art.3.6, 6.6, 3.3 en 11; de meest belastende verplichting betreft de registratie van het diergeneesmiddel. De ontwikkeling van een geneesmiddel is een proces van jaren. In deze periode wordt het te ontwikkelen geneesmiddel getest (bijvoorbeeld met proeven op dieren) Het verloop van de testen wordt meegenomen in de dossiers. Het dossier bestaat uit analytische documenten. De opbouw van het dossier en het achterliggende onderzoek (en dus de kosten) worden niet als administratieve lasten meegenomen in het onderzoek. Evenmin behoren de jaarlijkse vergoeding voor de producten tot de administratieve lasten. Zodra het dossier gemaakt is – met de documenten die dienen ten behoeve van de registratie - is het startpunt aangebroken voor de administratieve lasten. In het onderzoek is rekening gehouden met de nationale-, de decentrale- en de centrale registratie. Administratieve lasten worden meegenomen van de registratie van een nieuw product, ook wordt aan onderhoud en verlengingen aandacht besteed. Een registratie kan ook doorgehaald worden.

Diergeneesmiddelenwet, art.14 t/m 17, 21, 25 en 33.1; Besluit verboden stoffen art. 5

Deze wetsartikelen hebben te maken met vergunningen en de schorsing / intrekking van de vergunning. Alleen de procedures die in het jaar 2002 hebben plaatsgevonden worden meegenomen in het onderzoek.

Diergeneesmiddelenwet art. 40, Besluit gemedicineerde voeders art 4.2. Deze artikelen beschrijven het bijhouden van een logboek en zijn verder uitgewerkt in de Regeling administratievoorschriften ingevolge de Diergeneesmiddelenwet.

Deze regeling is verantwoordelijk voor het overgrote deel van de administratieve lasten die uit de Diergeneesmiddelenwet voortvloeien, namelijk ruim € 17 mln.

Diergeneesmiddelenwet art. 52 en 25.3 Genoemde artikelen regelen de controle en naleving van de wet.

Diergeneesmiddelenwet, art. 47. In dit wetsartikel is het beroep bij het College van beroep voor het bedrijfsleven geregeld.

Besluit registratie en bijwerkingen art 3,5,7,8,15,16,21; Eisen en controlebesluit art. 3 en 5; Besluit geneesmiddelen voor mens en dier art. 4.2. In deze besluiten worden meldingen in allerlei situaties geregeld. Deze meldingen bestaan voornamelijk uit het schrijven van een brief.

8.4 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten

Hierna volgt een overzicht van de totale administratieve lasten vanuit de Diergeneesmiddelenwet en de relevante onderliggende regelgeving in 2002. In de tabellen in de bijlage worden de administratieve lasten per type bericht en handeling zichtbaar gemaakt.

Tabel 6 Diergeneesmiddelenwet: hoogte van de administratieve lasten 2002

Diergeneesmiddelenwet	Adm. lasten in euro's
Diergeneesmiddelenwet (incl. relevante onderliggende regelgeving)	17.706.198

Bron: EIM, 2003

9 Wet- en regelgeving Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit

9.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 7 genoemde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 7 Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit

Wet- en regelgeving	Adm. lasten
Honden- en Kattenbesluit	ja
Dierentuinenbesluit	ja

Bron: EIM, 2003

9.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Honden- en Kattenbesluit

De Regeling uitvoering Honden- en Kattenbesluit 1999 is gebaseerd op de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en heeft ten doel de handel in- alsmede de opvang van honden en katten te reguleren. Dit nieuwe besluit vervangt het op de Wet op de dierenbescherming gebaseerde Honden- en Kattenbesluit 1981.

Het Honden en kattenbesluit (HKB) bevat regels over het bedrijfsmatig verkopen, afleveren, in bewaring nemen of fokken en huisvesten en verzorgen van honden en katten.

Het Ministerie van LNV heeft het Bureau I&R-HKB opdracht gegeven de registratie uit voeren van bedrijven die aan de bepalingen van het HKB moeten voldoen.

Bedrijven ontvangen na aanmelding van dit bureau een Uniek Bedrijfs Nummer (UBN). Periodiek dienen bedrijven gegevens omtrent de aanwezige dieren aan het Bureau I&R-HKB in Deventer door te geven. Daarnaast dienen bedrijven zorg te dragen voor de verplichte inenting van de dieren.

Dierentuinenbesluit

Het Dierentuinenbesluit is een besluit in het kader van de Europese richtlijn (1999/22/EG) over het houden van wilde dieren in dierentuinen. In het besluit staan eisen aan het houden, huisvesten, verzorgen en tonen van wilde dieren in dierentuinen. Het Dierentuinenbesluit verstaat onder een 'dierentuin' het volgende: een inrichting met een permanent karakter waar levende dieren van wilde diersoorten ten minste zeven dagen per jaar worden tentoongesteld aan het publiek (onder wilde diersoort worden niet begrepen de landbouwhuisdieren en honden en katten).

In grote lijnen worden de volgende zaken in het Dierentuinenbesluit geregeld:

- dierenwelzijn, veiligheid van dier en mens, registratie van dieren en het beleidsprotocol, het behoud van de biodiversiteit en de educatiefunctie van dierentuinen.

Dieren moeten de ruimte hebben om hun sociale leefwijze en soorteigen gedrag (zoals graven, klimmen, zwemmen, nesten en/of slaappleatsen bouwen) te kunnen vertonen. Zo moet een dier dat in het wild in groepsverband leeft, niet in z'n eentje in de dierentuin worden gehuisvest. Het dier moet voldoende ruimte hebben om zichzelf uiterlijk te verzorgen, te kunnen groeien en zich voldoende kunnen voortbewegen.

De veiligheid van mens en dier moet zijn gewaarborgd zijn, onder meer door de keuze van de soort omheining. De dierentuin moet de nodige maatregelen nemen om ontsnapping van dieren te voorkomen.

Een dierentuin moet van elk dier een registratie bijhouden, waarin gegevens staan als soortnaam, geboortedatum, identificatienummer, herkomst en ouders. Verder moet elke dierentuin een zogenaamd beleidsprotocol hebben. Hierin

staat onder meer hoe de dierentuin omgaat met de voeding, de diergeneeskundige verzorging, het fokken van dieren en wat er gedaan moet worden bij calamiteiten.

Een dierentuin moet zich met tenminste één van de volgende activiteiten bezig houden: deelnemen aan onderzoek, uitwisseling van informatie, meedoen aan fokprogramma's of participatie in (meedoen aan) programma's voor het herintroduceren van soorten in de natuurlijke omgeving.

Een dierentuin moet het publiek bewustmaken van het belang van het in stand houden van de diersoort in het wild.

9.3 Beschrijving van de administratieve lasten

Honden- en kattenbesluit

In het verleden moest elke 3 jaar een vergunning worden aangevraagd aan de gemeente. Dat hoeft inmiddels niet meer. Er geldt nu een meldingsplicht (art. 4) bij de uitvoeringsorganisatie (I&R HKB te Deventer). In feite is dat het aanvragen van een Uniek Bedrijfs Nummer (UBN)-nummer.

Na registratie ontvangt het bedrijf een aanmeldingsbewijs (art. 5) met daarop de gegevens van het bedrijf en het UBN. Het bedrijf is verplicht alle wijzigingen door te geven aan Bureau I&R HKB.

Bedrijven dienen een register bij te houden (art. 26) waarin moet worden opgenomen:

- inentingsbewijzen van aanwezige honden en katten (en kopieën van deze bewijzen van dieren die de afgelopen 3 jaar zijn verkocht, afgeleverd, overleden of teruggegeven aan de eigenaar)
- aanmeldingsbewijs van het bedrijf
- kopie van het bewijs van vakbekwaamheid van de beheerder.

Bedrijven dienen elk kwartaal aan het Bureau I&R HKB te melden (art. 22-23) welke mutaties op welke data gedurende het kwartaal hebben plaatsgevonden en hoeveel dieren er op de laatste dag van het kwartaal worden gehouden. De meldingsplicht geldt niet voor pension- en crèchedieren. Onder de mutaties vallen:

- data van verkoop of aflevering van honden en katten
- data van inontvangstneming van honden en katten
- data van geboorte van pups en kittens
- data van sterfte van honden en katten

Bij het doorgeven van de mutaties dienen ook de volgende gegevens te worden vermeld:

- UBN van het bedrijf
- UBN van het bedrijf waaraan verkoop of aflevering heeft plaatsgevonden of waarvan dieren zijn ontvangen
- ras of type, geslacht en identificatienummers van de betreffende dieren
- data van identificeren van de betreffende dieren
- data van inenten van de betreffende dieren
- identificatienummers van de moederdieren.

Honden dienen verplicht te worden ingeënt tegen hondenziekte en parvovirusinfectie. Katten dienen verplicht te worden ingeënt tegen kattenziekte en niesziekte. Deze verplichte inenting is geen administratieve lasten. Het schriftelijke bewijs van inenting (art. 21) brengt echter wel administratieve lasten met zich mee. Een dierenarts dient een schriftelijk bewijs van inenting af te geven. Dit kan het vaccinatieboekje van de KNMvD zijn, maar mag ook nog het Nederlands Dierenpaspoort zijn. Ook het identificatienummer en het UBN van het bedrijf dienen hierin te worden opgenomen. Bij aflevering van een dier dient het originele inentingsbewijs te worden meegegeven aan de afnemer. Kopieën van de inentingsbewijzen dienen 3 jaar te worden bewaard.

In principe moeten alle dieren (voordat het dier 7 weken oud is) geregistreerd worden en voorzien zijn van een identificatienummer (art. 20). Niet geïdentificeerde dieren die in een asiel of bedrijf worden opgenomen, moeten binnen 5 dagen worden geïdentificeerd met een uniek identificatienummer. Het unieke identificatienummer kan worden aangebracht door middel van een chip onder de huid of een tatoeage. De tatoeage komt tegenwoordig nauwelijks meer voor. Alle nummers worden geregistreerd bij Bureau I&R HKB en de houder van het dier ontvangt daarop een registratiebe-

wijs. Nederland telt circa 1,5 mln honden en 2,3 mln katten (volgens Dibevo), over het jaar 2002 zijn, vanaf 1 april, slechts 10.329 identificatienummers uitgegeven.

De administratieve lasten vanuit het Honden- en Kattenbesluit worden over 2002 geraamd op een kleine € 2,3 mln. Het overgrote deel van deze lasten wordt veroorzaakt door de verplichte kwartaalregistraties van de gehouden dieren. Er worden veel gegevens per dier opgevraagd en de door Bureau I&R HKB teruggerapporteerde inventarislijsten zorgen kennelijk niet voor een aanmerkelijke verlichting van de informatieverplichtingen. Juist voor de kwartaalrapportages zou het goed mogelijk zijn om een lastenreductie te bereiken wanneer een register per bedrijf via internet beschikbaar zou zijn of wanneer alle bedrijven dezelfde software zouden gebruiken en de kwartaalstaten elektronisch ter beschikking kunnen stellen van I&R HKB.

Dierentuinenbesluit

Met ingang van 23 augustus 2002 moeten nieuw toetredende dierentuinen in bezit zijn van een vergunning als gevolg van het Dierentuinenbesluit. Bestaande dierentuinen moeten voor 9 april 2003 over een vergunning beschikken. De vergunning stelt onder meer eisen aan het welzijn van de in de dierentuin gehouden dieren. Zo moet het soortgeen gedrag van dieren zoveel mogelijk te worden gerespecteerd, hetgeen tot uitdrukking moet komen in de huisvesting en de verzorging van de dieren. Op deze manier worden de dierentuinen verplicht tot nadenken over hoe zij met hun dieren om willen gaan. De gedachten hierover moeten zij verwoorden in een beleidsprotocol.

Voordat de vergunning wordt verleend, vindt er een inspectie plaats bij de dierentuin. Deze inspectie wordt verricht door een ambtelijke visitatiecommissie. De commissie kan zich daar waar nodig laten bijstaan door deskundigen. De visitatiecommissie maakt een verslag van hun bevindingen en stelt een advies op. LASER Dordrecht voert het Dierentuinenbesluit uit. Naar aanleiding van het advies zal de teammanager van LASER namens de Minister van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij beschikken.

Doorlopend (maar minimaal eenmaal per maand) dient een registratie bijgehouden te worden van gehouden dieren (art 13). De verplichte rapportages (transactierapport, geboren, binnenkomst, vertrokken en overleden) gaan eenmaal per kwartaal naar LASER. In een grote dierentuin worden dagelijks de mutaties verzorgd. Bij goed doorgevoerde automatisering kan elke maand een uitdraai worden gerapporteerd. De medische registratie wordt niet meegenomen als administratieve last. De registratie die in het kader van de Flora- en faunawet dient te worden bijgehouden is hier wel als administratieve last meegenomen. Bij de behandeling van de Flora- en faunawet komt de registratie voor dierentuinen niet meer terug.

Wanneer zich relevante wijzigingen voordoen, dient ook het beleidsprotocol te worden aangepast.

Op dit moment controleert de AID dierentuinen in het kader van de Flora- en faunawet op het houden van dieren waarvoor een ontheffing ingevolge deze wet is vereist. Tevens controleert de AID de dierentuinen op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren na melding van klachten met betrekking tot het dierenwelzijn. Het dierentuinenbesluit verplicht tot een regelmatige inspectie en passende maatregelen om de naleving te garanderen. In de praktijk zal dit inhouden dat een dierentuin in ieder geval eenmaal per jaar wordt geïnspecteerd. Deze inspecties zullen worden uitgevoerd door de controleurs van de vakgroep natuurbescherming die tevens zijn belast met de controles in het kader van de Flora- en faunawet. In het onderhavige onderzoek is geen controle waargenomen.

Het Dierentuinenbesluit is relatief kort geleden van kracht geworden. Dierentuinen hebben bijvoorbeeld nog niet allemaal te maken gehad met alle administratieve lasten die daaruit voortvloeien, met name AID-controle. Rekening houdende met het feit dat er 12 grotere dierentuinen in Nederland zijn en 35 minder grote, worden de administratieve lasten in totaal geraamd op € 410.180.

9.4 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per besluit

Hierna volgt een overzicht van de wet- en regelgeving Honden-, Katten- en Dierentuinenbesluit met per besluit de totale bedragen aan administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2002.

Tabel 2 Honden-, Katten- en Dierentuinenbesluit; overzicht van de hoogte van de administratieve lasten in 2002 per besluit

Besluit	Administratieve lasten in euro's
Honden- en kattenbesluit	2.286.407
Dierentuinenbesluit	410.180

Bron: EIM, 2003

10 Wet en regelgeving Flora- en faunawet

10.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 1 genoemde, aan de Flora- en faunawet gerelateerde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 1 Flora- en faunawet: gescreende wet- en regelgeving

Wetgevingsitem	administratieve lasten?
Flora- en faunawet (1-7-2002)	ja
Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet (1-4-2002)	nee
Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (1-4-2002)	ja
Besluit prepareren dieren (1-4-2002)	ja
Besluit beheer en schadebestrijding dieren (1-4-2002)	nee
Besluit Faunafonds (1-7-2002)	nee
Besluit Faunabeheer (1-4-2002)	nee
Jachtbesluit (1-7-2002)	nee
Reg. vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds	ex art. 84 Flora- en faunawet
Reg. aanwijzing douanekantoren beschermde dier- en plantensoorten	nee
Reg. tarieven Flora- en faunawet	nee
Reg. aanwijzing toezichthouders Flora- en faunawet	nee
Reg. vaststelling model bewijs van verzekering	ex art. 54 en 55 Flora- en faunawet
Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten	nee
Reg. beheer en schadebestrijding dieren	nee
Reg. prepareren van dieren	ex art. 7 Besluit prepareren van dieren
Jachtregeling	nee
Reg. vaststelling modellen en vraagformulieren jacht-, valkeniers- en kooikersakten	nee
Reg. aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet	nee
Reg. vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet	ja
Reg. administratie bezit en handel in beschermde dier- en plantensoorten	ex art. 81 Flora- en faunawet
Reg. afgifte en kenmerken gesloten pootringen en andere merktekens	ex art. 102 Flora- en faunawet
Reg. zoeken, rapen en beschermen van kievitseieren Flora- en faunawet	nee

Bron: EIM, 2003

10.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Flora en faunawet

Per 1 april 2002 is de Flora- en Faunawet in werking getreden. Deze wet regelt de wettelijke bescherming van in het wild levende planten en dieren. Deze bescherming houdt onder meer in dat handelingen waarmee beschermde dieren worden verontrust, verjaagd, gevangen of gedood zijn verboden. Ook het verontrusten en beschadigen van rust- en voortgangplaatsen van beschermde dieren zijn verboden. Een tweede uitgangspunt is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren en hun directie leefomgeving. De Flora- en Faunawet heeft verschillende wetten samengevoegd tot een eenvoudiger praktisch instrument om te voorzien in de bescherming van planten en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden.

Besluit aanwijzing dier-en plantensoorten Flora en faunawet

In dit besluit wordt artikel 3 van de Flora- en faunawet uitgewerkt. Er worden dier- en plantensoorten als beschermde inheemse soorten aangewezen ,uitwerking artikel 4 van de Flora- en faunawet.

Besluit vrijstelling beschermde dier-en plantensoorten

In dit besluit worden de vrijstellingen geregeld van een aantal bepalingen uit de Flora- en faunawet. Het gaat o.a. om vrijstellingen voor bezit, vervoer en handel van gefokte dieren of voor producten van gefokte dieren.

Besluit prepareren dieren

In dit besluit worden regels gegeven voor het prepareren van dieren. Voornamelijk wordt geregeld welke dieren er mogen worden geprepareerd en welke gegevens preparateurs moeten bijhouden van de geprepareerde dieren.

Besluit beheer en schadebestrijding dieren

In dit besluit worden schadelijke beschermde inheemse dieren aangewezen. Tevens worden middelen aangewezen om deze dieren te beheren en eventueel te bestrijden.

Besluit Faunafonds

In dit besluit wordt de financiering van het Faunafonds geregeld.

Besluit Faunabeheer

In dit besluit wordt de erkenning als faunabeheereenheid geregeld. Tevens worden de regels ten aanzien van de faunabeheerplannen vastgelegd.

Jachtbesluit

In dit besluit worden de regels omtrent de jacht vastgelegd. Het betreft o.a. de eisen die aan het jachtexamen worden gesteld en de jachtmiddelen die mogen worden gebruikt.

Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds

In artikel 83 en 84 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden een tegemoetkoming in geleden schade aangericht door beschermde inheems diersoorten te verkrijgen via een verzoek aan het Faunafonds. In de Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds wordt uitgewerkt hoe dit verzoek ingediend moet worden en welke bijlagen er moeten worden bijgevoegd.

Regeling aanwijzing douanekantoren beschermde dier-en plantensoorten

In artikel 12 van de EG-verordening nr. 338/92 staat dat de lidstaten douanekantoren moeten aanwijzen waar de controles en formaliteiten worden vervuld voor het binnenbrengen van in het wild levende dier- en plantensoorten in de Gemeenschap en voor de uitvoer uit de Gemeenschap. De "Regeling aanwijzing douanekantoren beschermde dier-en plantensoorten" wijst deze plaatsen aan als douanekantoor.

Regeling tarieven Flora- en faunawet

Deze regeling geeft invulling aan de mogelijkheid om vergoeding van kosten te heffen voor ontheffingen , vergunningen en documenten, die verstrekt worden op grond van de Flora- en faunawet.

Regeling aanwijzing toezichthouders Flora- en faunawet

Deze regeling wijst ambtenaren van verschillende instellingen aan die toe moeten zien op de naleving van de Flora- en faunawet.

Regeling vaststelling model bewijs van verzekering:

In artikel 54 en 55 van de Flora- en faunawet is de verzekeringsplicht geregeld ter dekking van schade waartoe handelingen met gebruikmaking van een geweer aanleiding kunnen geven. Deze regeling legt het model vast van het bewijs van verzekering dat verstrekt moet worden door de verzekeraar aan de verzekerde.

Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten:

De bekendmaking strekt ertoe eenduidig kenbaar te maken welke de beschermde inheemse soorten zijn die bedoeld zijn in artikel 4, eerste lid van de Flora- en faunawet.

Regeling beheer en schadebestrijding dieren:

Deze regeling staat de grondgebruiker toe, in afwijking van de verbodsbepalingen in de artikelen 9,10, 11 en 12 van de Flora- en faunawet, bepaalde handelingen te verrichten op de door hem gebruikte gronden of aan door hem gebruikte opstallen. Deze handelingen zijn ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren.

Regeling prepareren van dieren:

Deze regeling is een nadere uitwerking van het "Besluit prepareren dieren".

Jachtregeling:

Deze regeling bevat nadere bepalingen omtrent de jacht-, vakeniers- en kooikersakten., de eisen van de jachtexamens, de opening en sluiting van de jacht en het opschrift van de palen van de kring van een eendenkooi.

Regeling vaststelling modellen en aanvraagformulieren jacht-, vakeniers- en kooikersakten:

In deze regeling worden de modellen vastgelegd voor de aanvraagformulieren van de jacht-, vakeniers- en kooikersakten en de modellen voor de akten zelf.

Regeling aanwijzing dier- en plantensoorten Flora en faunawet

In deze regeling worden dier- en plantensoorten aangewezen als beschermde inheemse dier- en plantensoort.

Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten

In deze regeling zijn vrijstellingen opgenomen voor dieren en planten, behorende tot beschermde soorten, die rechtstreeks voortvloeien uit internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de EU.

Regeling administratie bezit en handel in beschermde dier- en plantensoorten

In deze regeling worden regels gesteld over het voeren van een administratie en het verstrekken van gegevens met betrekking tot het onder zich hebben, ontvangen, verkopen, ter verkoop voorradig hebben en afleveren van dieren of planten of producten daarvan, waarop de Flora- en faunawet van toepassing is.

Regeling afgifte en kenmerken gesloten pootringen en andere merktekens

In deze regeling worden nadere regels gesteld omtrent de technische specificaties, de aanvraag en de afgifte van gesloten pootringen.

Regeling zoeken, rapen en beschermen kievitseieren Flora- en faunawet:

Deze regeling staat het zoeken en rapen van kievitseieren slechts toe als vorm van verstandig gebruik in kleine hoeveelheden, selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden.

10.3 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet

Hierna volgt een overzicht van de - aan de Flora- en faunawet gerelateerde - regelgeving met per wet de totale bedragen aan administratieve lasten voor het bedrijfsleven in 2002. De administratieve lasten veroorzaakt door de Flora- en faunawet bedragen voor 2002 zo'n 955.000 euro. Ruim 525.000 euro wordt veroorzaakt door de administratie verplichting die wordt opgelegd aan 125 importeurs en handelaren, aan 275 kwekers en aan 400 dierenspecialzaken. Deze ondernemingen houden wekelijks een administratie bij van o.a. aantal, soort en herkomst van beschermde dieren en planten.

Tabel 2 Administratieve lasten Flora- en faunawet in euro's

Wetgevingsitem	adm. lasten in euro's
Flora- en faunawet (1-7-2002)	189.324
Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet (1-4-2002)	0
Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (1-4-2002)	0
Besluit prepareren dieren (1-4-2002)	54.020
Besluit beheer en schadebestrijding dieren (1-4-2002)	0
Besluit Faunafonds (1-7-2002)	0
Besluit Faunabeheer (1-4-2002)	0
Jachtbesluit (1-7-2002)	0
Reg. vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds	185.173
Reg. aanwijzing douanekantoren beschermde dier- en plantensoorten	0
Reg. tarieven Flora- en faunawet	0
Reg. aanwijzing toezichthouders Flora- en faunawet	0
Reg. vaststelling model bewijs van verzekering	0
Bekendmaking lijsten beschermde inheemse diersoorten	0
Reg. beheer en schadebestrijding dieren	0
Reg. prepareren van dieren	1.093
Jachtregeling	0
Reg. vaststelling modellen en vraagformulieren jacht-, valkeniers- en kooikersakten	0
Reg. aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet	0
Reg. vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet	0
Reg. administratie bezit en handel in beschermde dier- en plantensoorten	526.240
Reg. afgifte en kenmerken gesloten pootringen en andere merktekens	0
Reg. zoeken, rapen en beschermen van kievitseieren Flora- en faunawet	0
<i>Totaal administratieve lasten</i>	<i>955.849</i>

Bron: EIM, 2003

10.4 Beschrijving van de administratieve lasten

De Flora- en faunawet en de onderliggende wet- en regelgeving legt het bedrijfsleven een aantal administratieve verplichtingen op. Deze blijken echter zeer beperkt. Hieronder volgt een korte beschrijving per artikel.

Een belangrijke verplichting van de Flora- en faunawet ligt in de artikelen 68 en 75. Deze artikelen bieden de mogelijkheid om een vrijstelling of ontheffing te vragen van de artikelen 8 t/m 18, 50 t/m 53, 58, 59, 64 2^e lid en 72 5^e lid van de wet. Deze ontheffingen worden aangevraagd bij Gedeputeerde Staten voor artikel 68 en bij LASER voor artikel 75.

In de Regeling vaststelling beleidsregels schadevergoeding Faunafonds wordt uitgewerkt hoe een verzoek tot schadevergoeding in geleden schade aangericht door beschermde inheems diersoorten ingediend moet worden en welke bijlagen er moeten worden bijgevoegd. Een verzoek hiertoe dient men in bij LASER op een daartoe door het bestuur vastgesteld formulier met bijlagen. Na ontvangst door LASER ontvangt de aanvrager een ontvangstbevestiging. Wanneer het formulier niet voldoende is ingevuld of er bijlagen ontbreken dan stelt LASER de aanvrager daarvan in kennis en krijgt de aanvrager 10 dagen om alles als nog in orde te maken. Om de schade te taxeren komt er een taxateur bij

de aanvrager langs en moet de aanvrager de schade laten zien. Na taxatie krijgt de aanvrager de mogelijkheid om te reageren.

In de Flora- en faunawet is er sprake van een vergunningplicht (artikel 62) voor preparateurs. Voorafgaand aan de vergunningaanvraag moet men een preparateursexamen afleggen.

Op elk geprepareerd beschermd dier moet een merkteken worden aangebracht. Deze merktekens moet men aanvragen bij LASER.

Buiten de vergunningplicht en het aanvragen van merktekens moeten de preparateurs een register bijhouden waarin men van elke preparatie van een beschermd dier bepaalde gegevens moet bijhouden. Hieronder worden deze gegevens genoemd:

- het aantal en de soort van de dieren;
- de datum van ontvangst en aflevering van de dieren;
- de naam en het adres van degenen van wie de dieren zijn ontvangen;
- de naam en het adres van degenen aan wie de dieren zijn afgeleverd;
- het nummer van het merkteken.

Er zijn ongeveer 12 preparateurs bedrijfsmatig bezig. Het merendeel van deze bedrijven is klein. Per jaar prepareren zij zo'n 10 a 15 beschermde dieren. De grotere bedrijven prepareren tussen de 300 en 400 beschermde dieren per jaar.

In artikel 18 van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten is de mogelijkheid opgenomen om bij ministeriele regeling regels te kunnen stellen aan administraties van handelaren, fokkers, kwekers en dierenspecialzaken.

In De Regeling administratie bezit van en handel in beschermde dier- en plantensoorten zijn deze regels uitgewerkt. Zo moet men o.a. bijhouden.

- wetenschappelijke soortnaam en aantal;
- de datum van plaats van verkrijging;
- naam, adres en land van de leverancier;
- land van herkomst van de specimens, indien dit afwijkt van voorgaand gegeven;
- nummer bijbehorend Cites-document;
- datum en plaats van vervreemding;
- naam, adres en land van de afnemer;
- nummer bijbehorend Cites-document;
- datum geboorte van en het aantal nakomelingen;
- gegevens soort en code merktekens;
- datum aanbrenging merktekens;
- per specimen datum en plaats van sterfte;

Uit gegevens van de AID blijkt dat er ongeveer 125 importeurs en handelaren, 275 kwekers en 400 dieren specialzaken actief zijn. Deze bedrijven houden de administratie wekelijks bij.

De AID controleert de naleving van de Flora- en faunawet. Deze controles vinden plaats bij importeurs, handelaren, kwekers, dierenspecialzaken en preparateurs. Het gaat om ongeveer 5500 controles.

Niet meegenomen als administratieve lasten:

Een aanwijzing van een plaats/perceel als beschermde leefomgeving kan gevolgen hebben voor het bedrijfsleven (Flora- en faunawet, artikel 21, 23, 25, 26). Niet alleen moet het bedrijfsleven door de gedeputeerde staten op de hoogte worden gebracht en kan het bedrijfsleven eventueel protest aan tekenen. In het jaar 2002 zijn er geen gebieden aangewezen als beschermde leefomgeving. Er vloeien dus geen administratieve lasten voort uit artikel 21, 23, 25 en 26 van de Flora- en faunawet.

Een wat bijzondere verplichting is die voor de verzekeringsbranche. Deze moet aan een persoon die met een geweer jaagt en die verzekert moet zijn voor zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid een verzekeringsbewijs afgeven (Flora- en faunawet, artikel 54). Het verzekeringsbewijs moet voldoen aan het model wat is opgesteld door de Minister (Regeling

vaststelling model bewijs van verzekering). Omdat de jachthouders niet worden meegenomen als bedrijfsleven is dit voor de verzekeringsbranche een informatieverplichting aan derden. Een verzekeraar moet echter altijd een bewijs van verzekering verstrekken aan een verzekerde. Daardoor is deze verplichting niet specifiek en wordt de verplichting p.m. meegenomen.

Om te mogen jagen moet men in het bezit zijn van een jachtakte, valkeniersakte of een kooikersakte. Deze moet worden aangevraagd bij de korpschef van het regionale politiekorps. In het Jachtbesluit en de Jachtregeling is artikel 38 van de Flora- en faunawet verder uitgewerkt. In overleg met het Ministerie is besloten om deze verplichting niet mee te nemen. De aanvragen voor eerder genoemde akten worden hoofdzakelijk door particulieren gedaan en niet door het bedrijfsleven.

In het Besluit beheer en schadebestrijding dieren wordt onder meer geregeld of en onder welke voorwaarden onthefing of vrijstelling kan worden verleend in het kader van beheer en schadebestrijding. Daarbij kan gedacht worden aan beheer en schadebestrijding op sportvelden, industrieterreinen en begraafplaatsen. (artikel 4)
Het gaat hier om vrijstellingen. Dit houdt in dat mits men aan de voorwaarden voldoet niets hoeft aan te vragen. De vrijstellingen gelden generiek en worden niet per persoon verleend.

Om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de geleden schade uitgekeerd door het Faunafonds moet de grondgebruiker aantonen dat hij maatregelen en/of inspanningen heeft getroffen om de schade te voorkomen. Dit voorkomen van schade kan middels verjagen. In het Handboek Faunaschade staan een aantal verjaagmiddelen vermeld. Wanneer men gebruik maakt van een verjaagmiddel dat niet vermeld staat in het Handboek moet men dit schriftelijk voorleggen aan het bestuur van het Faunafonds. In 2002 is dit niet voorgekomen.

De Regeling afgifte en kenmerken gesloten pootringen en andere merktekens verplicht de kweker van vogels behorende tot beschermde inheems en uitheemse soorten tot het ringen van deze vogels. Deze pootringen moeten worden aangevraagd bij erkende organisaties. Na overleg met betrokken organisaties is gebleken dat de aanvragen altijd door particulieren worden gedaan en dat er vrijwel geen kwekers zijn die bedrijfsmatig bezig zijn. Uit deze regeling komen daardoor geen administratieve lasten voor het bedrijfsleven voort.

In de Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet wordt verwezen naar Europeesrechtelijke regelgeving. Op grond van deze regelgeving zijn voor bepaalde handelingen vergunningen en certificaten vereist. De administratieve lasten die uit de aanvraag van deze vergunningen en certificaten voortkomen worden meegenomen in het onderzoek "Administratieve lasten douane". Dit omdat deze vergunningen en certificaten een belangrijke rol spelen bij de douaneverplichtingen. Gezien het feit dat het niet correct is om al de administratieve lasten uit het douane onderzoek toe te wijzen aan het Ministerie van Financiën zal na inventarisatie een verdeling van de kosten naar ministerie gemaakt worden.

11 Wet- en regelgeving Natuurbeschermingswet 1998

11.1 Gescreende wet- en regelgeving

De in tabel 1 genoemde, aan de Natuurbeschermingswet gerelateerde wet- en regelgeving is gescreend op administratieve lasten voor het bedrijfsleven.

Tabel 3 Natuurbeschermingswet 1998: gescreende wet- en regelgeving

<i>Wetgevingsitem</i>	<i>administratieve lasten?</i>
Natuurbeschermingswet (1-4-2002)	ja
Natuurbeschermingswet 1998 (20-9-2000)	nee

Bron: EIM, 2003

11.2 Beknopte omschrijving wet- en regelgeving

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet betreft alleen de wettelijke bescherming voor natuurgebieden.

11.3 Overzicht van de hoogte van de administratieve lasten per wet

Tabel 4 Administratieve lasten Natuurbeschermingswet

<i>Wetgevingsitem</i>	<i>administratieve lasten in euro's</i>
Natuurbeschermingswet (1-4-2002)	9.560
Natuurbeschermingswet 1998 (20-9-2000)	nee

Bron: EIM, 2003

Totaal administratieve lasten

De administratieve lasten veroorzaakt door de Natuurbeschermingswet bedragen voor 2001 ruim 9.500 euro. 80% van dit bedrag is veroorzaakt door de AID controles.

11.4 Beschrijving van de administratieve lasten

Artikel 12 tot en met artikel 13 bevatten een vergunningplicht. Zo moet men om handelingen te verrichten, te doen verrichten of te gedogen die schadelijk zijn voor het natuurschoon of voor de natuurwetenschappelijke betekenis van een beschermd natuurmonument of die een natuurmonument ontsieren een vergunning aanvragen bij het ministerie van LNV.

Het is verboden een beschermd natuurmonument te verontreinigen, daarin planten, bloemen of takken uit te steken, te plukken, af te snijden of te vervoeren, dieren te verontrusten, te vangen of te doden of in het algemeen daarin schade toe te brengen (art 16). Het verbod geldt echter niet wanneer een derden daar een ontheffing voor heeft aangevraagd. Deze ontheffing vraagt men aan bij de Minister.

De AID voert in het kader van de Natuurbeschermingswet controles uit. In het jaar 2001 zijn er ongeveer 500 controles uitgevoerd.

Niet meegenomen als administratieve lasten

De Natuurbeschermingswet kent een aantal verplichtingen waar administratieve lasten uit voortvloeien. Zo betreffen artikel 7 tot en met artikel 11 het aanwijzen van een natuurmonument als beschermd natuurmonument. De eigenaren van deze monumenten ontvangen de beschikking en kunnen reageren. Op verzoek van de belanghebbenden kan een aanwijzing geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken. Deze verplichtingen zijn in 2001 niet voorgekomen.

Wanneer een belanghebbende ten gevolge van de aanwijzing als beschermd natuurmonument of doordat een vergunning is geweigerd, dan wel aan een vergunning voorwaarden zijn verbonden, schade lijdt of zal lijden, welke redelijkerwijs niet of niet geheel ten zijnen laste behoren te komen, kan de Minister een schadevergoeding toekennen. Dit is niet voorgekomen in 2001.

In artikel 14 wordt de mogelijkheid geboden tot het opstellen van een beheersplan. De Minister doet dit in overeenstemming met de eigenaar en de gebruiker van een beschermd natuurmonument. Wanneer het beheersplan is vastgesteld krijgen de eigenaar en de gebruiker daar schriftelijk bericht van. Bij de vaststelling van een beheersplan, waaraan voor de betrokkene kosten of lasten zijn verbonden die redelijkerwijs niet of niet geheel ten zijnen laste behoren te komen, kan de Minister op verzoek een uitkering toe kennen. Dit is in 2001 niet gebeurd.

Voor het verrichten of mederichten van de bedrijfsvoering van landbouwbedrijven, binnen daartoe aangewezen gebieden, op het beheer van natuur en landschap verleent de Minister vergoedingen. In 2001 niet voorgekomen.

Artikel 25 welke is vervallen in de Natuurbeschermingswet (versie van 01-04-2002) wordt niet meegenomen onder de Natuurbeschermingswet. Deze verplichting (het vragen van vrijstellingen en ontheffingen) is al meegenomen in de Flora- en faunawet die per 01-04-2002 in werking is getreden.

Van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn slechts enkele artikelen in werking getreden. Geen van deze artikelen leiden tot administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Inmiddels ligt er een voorstel tot wijziging van de Natuurbeschermingswet 1998.

12 Reductievoorstellen administratieve lasten

12.1 Bestrijdingsmiddelenwet

De besluitvorming omtrent de toelaatbaarheid van bestrijdingsmiddelen gebeurt in Nederland door het College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB). Vanuit de praktijk en vanuit het ministerie is het reductievoorstel¹ gekomen om – *in het kader van de verdere harmonisering en afstemming binnen de EU* - de uitvoeringswerkzaamheden van het CTB zodanig aan te passen dat:

- de indiening van geheel gedigitaliseerde aanvragen mogelijk is.
- het mogelijk is dat – voor de aanvraag, uitbreiding etc. van toelatingen - de aanvraagformulieren, samenstelling dossiers, referentielijsten, nummering etcetera via het EU-format gebeurt (en niet apart in een afwijkend Nederlands format²) De consequenties voor de administratieve lasten zijn als volgt:

Reductievoorstel 'Gedigitaliseerde aanvragen bij CTB en PD'

Er zijn voor de *Bestrijdingsmiddelenwet* in het totaal jaarlijks zo'n 300 aanvragen (totaal van aanvragen voor toelating, uitbreiding, wijziging, verlenging etc.; bron: Jaarverslag CTB 2002 pag. 59³) Daarnaast zijn er zo'n 350 aanvragen voor een ontheffing bij CTB gedaan. Totaal ca. 650 aanvragen per jaar bij het CTB. Daarnaast worden er bij de PD zowel voor het *Besluit regulering grondontsmettingsmiddelen* als in het kader van het *Besluit Vakkennis- en Vakbekwaamheidseisen bestrijdingsmiddelen* vergunningen aangevraagd. Totaal ca. 2400 en 6500 aanvragen per jaar bij de PD = ca. 8.900 aanvragen per jaar. Bij CTB / PD samen 9.550 aanvragen.

Voor al deze aanvragen dienen - als administratieve last - de aanvraagformulieren opgevraagd te worden, in het bedrijf ontvangen en tijdelijk opgeborgen te worden en daarna op het geschikte moment ingevuld te worden, in de goede hoeveelheid gekopieerd te worden en tenslotte per post naar CTB of PD toegezonden te worden.

- Bij een geheel gedigitaliseerde aanvraag blijft vrijwel alleen het invullen over. Het aanvragen, in het bedrijf ontvangen en kopiëren en per post toezenden vervalt. Deze handelingen kosten gezamenlijk ca. 45 minuten tijd. De hiermee gepaard gaande kosten kunnen bespaard worden en bedragen 0.75 (uur) x 30,36 euro (tarief per uur) x 9.550 (aanvragen) = ca. 217.500 euro⁴.

Reductievoorstel 'Aanvragen volgens EU-format (alleen bij CTB)'

De internationaal opererende bedrijven doen hun aanvraag voor toelatingen etc. gelijk- of volgtijdig vaak in meerdere landen. Voor Nederland betekent dit dat de aanvraagformulieren, de dossiers, de referentielijsten, de nummering etcetera aan de Nederlandse regelgeving dient te worden aangepast. Door de noodzaak tot 'vertaling' van de Europese aanvraag en het afwijkende Nederlandse format brengt dit kosten met zich mee, die bespaard kunnen worden als een aanvraag in EU-format mogelijk is.

De totale administratieve lasten van de aanvragen bij het CTB in het kader van de *Bestrijdingsmiddelenwet* zijn 1,77 miljoen euro. Naar schatting heeft 90% van de informatieverplichtingen (adm. lasten) betrekking op het verzamelen van de noodzakelijke gegevens voor de aanvraag. Bij de overblijvende 10% (177.000 euro), in het bijzonder de invulling van aanvraagformulieren en bijlagen, is door gebruikmaking van EU-formats een besparing mogelijk. De hoogte van de besparing is lastig te bepalen; wij zijn ervan uitgegaan dat deze op rond de 20% ligt, dit wil zeggen 20% van 177.000 =

¹ Een aantal acties tot vermindering van de administratieve lasten van de Bestrijdingsmiddelenwet is al eerder bij LNV in gang gezet (o.a. met betrekking tot de *verlenging* van de toelating van bestrijdingsmiddelen en de *uitbreiding van het toelatingsbereik*) en hun invloed is derhalve al gedeeltelijk of geheel meegenomen in de bij dit onderzoek gemeten administratieve lasten. De LTO-wens *om de totale wet- en regelgeving Bestrijdingsmiddelenwet te herijken* ligt buiten de scope van het project.

² Bestrijdingsmiddelen die in enig land van de Europese Unie zijn toegelaten moeten *in principe* dat ook worden in een ander land. Er kunnen zich echter bijzondere omstandigheden voordoen die zich daartegen verzetten (bijvoorbeeld klimatologisch of qua bodemgesteldheid) Daar waar in Nederland *dezelfde eisen* worden gesteld als in Europees verband zou in principe van dezelfde formulieren etc. kunnen worden uitgegaan. Daar waar vanuit de Nederlandse regelgeving extra eisen worden gesteld is dit vanzelfsprekend moeilijk.

³ Afgezien wordt van de verschillen tussen 'mineure' aanvragen en de 'uitgebreide' aanvragen.

⁴ Indien het reductievoorstel niet betrekking heeft op de PD en slechts beperkt blijft tot de aanvragen voor de CTB (jaarlijks 650 aanvragen en ontheffingen) dan is de besparing qua administratieve lasten ca. 15.000 euro.

35.400 euro. Een besparing kan bereikt worden bij gebruikmaking van het EU-format bij de 650 aanvragen etc. bij het CTB van ca. 35.400 euro.

Conclusie: het totaal van de twee besparingsvoorstellen voor de Bestrijdingsmiddelenwet bedraagt circa 252.900 euro.

12.2 Plantenziektewet

Er zijn geen substantiële voorstellen voor reductie door betrokkenen geformuleerd.

12.3 Landbouwwet

De reductievoorstellen vanuit de landbouwwet betreffen vooral het *combineren van de gegevens voor de landbouwteeling met de opgave voor andere doeleinden* en het gebruik van de mogelijkheden van het *enqueteren via Internet*. Maar hier wordt deels al door LASER gebruik van gemaakt (combinatie gegevens voor de Regeling Aanvraag oppervlakten met de opgave van gegevens voor de meststoffenwet en de gegevens voor de Landbouwteeling) Met Internet is in 2002 een geslaagde proef genomen. Administratieve lasten-vermindering zal zeker nog verder gaan plaatsvinden bij deze wet. De grootte van de reductie is afhankelijk van de mate waarin gecombineerd wordt tussen landbouwteeling en andere opgaven en waarin Internet mogelijk is en daarvan gebruik gemaakt gaat worden door de landbouwer. In het algemeen is het moeilijk om iets over de hoogte van de reductie te zeggen. Voor het berekenen van de concrete uitwerking van een reductievoorstel is een preciesere vraagstelling nodig. Voor de Biologische sector wordt een poging gedaan (zie sub 4)

12.4 Landbouwkwaliteitswet

Er zijn twee reductievoorstellen.

Reductievoorstel 'Controlereglement biologische productiemethode'

De bij SKAL aangesloten landbouwer moet aan SKAL diverse gegevens melden (Controlereglement biologische productiemethode) die ook in het kader van de jaarlijkse landbouwteeling (Landbouwwet) gemeld moeten worden. Wat betekent het aan vermindering van administratieve lasten als georganiseerd kan worden dat LASER deze gegevens direct aan SKAL doorgeeft of omgekeerd?

- bedrijf stuurt LASER of SKAL geen aanmeldingsformulier + bijlagen meer: besparing 34.853 euro.
  - bedrijf vult geen jaarlijks productieopgave-formulier in voor SKAL of LASER: besparing 73.927 euro.
- Totale besparing voorstel 108.780 euro.

Reductievoorstel 'Keuringsreglement COKZ boter, (boeren)kaas, melkpoeder'

In 1998 is ten aanzien van de keuringsreglementen voor het rijksmerk reeds een dereguleringsslag gemaakt, waarbij een deel van de producten van het toenmalige verplichte keuringsreglement is afgeschaft. De Keuringsreglementen COKZ zullen vermoedelijk in 2004 geheel gaan vervallen. Hiermee vervallen de huidige administratieve lasten van het keuringsreglement, te weten:

- Keuringsreglement BOTER laten vervallen: besparing 60.610 euro.
  - Keuringsreglement KAAS laten vervallen: besparing 989.949 euro.
  - Keuringsreglement BOERENKAAS laten vervallen: besparing 422.996
  - Keuringsreglement MELKPOEDER laten vervallen: besparing 110.524 euro.
- Totale besparing voorstel 1.584.079 euro.

Conclusie: het totaal van de twee besparingsvoorstellen voor de Landbouwkwaliteitswet bedraagt circa 1.692.859 euro.

12.5 Diervoederverordeningen Productschap¹

Juist omdat de bedrijven zelf wat betreft kwaliteit en veiligheid de lat hoger leggen dan wettelijk op dit moment wordt vereist, ziet EIM hier *geen reductiemogelijkheden* voor administratieve lasten.

12.6 Diergeneesmiddelenwet

Zowel vanuit het ministerie als uit de praktijk zijn *geen reductievoorstellen* gekomen.

12.7 Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit

Voor het Honden- en kattenbesluit betreft het voorstel de automatisering van de verplichte kwartaalrapportages.

Reductievoorstel 'automatisering van verplichte kwartaalrapportages'

Het op standaardwijze en elektronisch (internet) rapporteren van Kwartaalstaten dieren (verkoop, ontvangst, geboorte/sterfte etc.) aan Bureau I&R HKB geeft een *geschatte* besparing van 20%, d.w.z. 0,2 x 2.105.770

Conclusie: het voorstel levert een besparing op voor het Honden- en kattenbesluit² van 421.154 euro

12.8 Flora- en Faunawet en Natuurbeschermingswet

geen reductievoorstellen.

¹ De Verordeningen Diervoeders ressorteren momenteel onder het Productschap Diervoeder. Toch zijn twee verordeningen van het Productschap Diervoeder (Verordening PDV diervoeders 1998 en Verordening PDV controle diervoedersector 1998) in dit onderzoek van het ministerie van LNV op administratieve lasten onderzocht. Hiervoor is gekozen omdat het medebewind van het Productschap Diervoeder bij deze verordeningen op termijn wordt opgeheven.

² P.M. Voor het Dierentuinenbesluit is de verplichting dat dierentuinen doorlopend een *interne* registratie bijhouden (minstens maandelijkse registratie) om eventueel een controleur te tonen. Van een externe rapportage is voor het Dierentuinenbesluit geen sprake. Dierentuinen kennen derhalve niet een soortgelijk reductievoorstel als in het Honden- en Kattenbesluit.

12.9 Totaal overzicht administratieve lasten en reductievoorstellen

Overzicht omvang adm. lasten en reductievoorstellen overige Landbouw in euro's.

Wetgevingsdomein	Administratieve lasten 2002	Reductiepotentieel	in %
Bestrijdingsmiddelenwet	2.275.600	252.900	11,1
Plantenziektewet	3.075.100	-	-
Landbouwwet	2.739.800	-	-
Landbouwkwaliteitswet	6.362.500	1.692.859	26,6
Diervoederverordeningen Productschap	2.452.800	-	-
Diergeneesmiddelenwet	17.706.200	-	-
Honden- en Kattenbesluit	2.286.400	421.154	18,4
Dierentuinenbesluit	410.200	-	-
Flora- en Faunawet	955.800	-	-
Natuurbeschermingswet	9.600	-	-
Totaal	38.274.000	2.366.913	6,2

13 Bijlagen

13.1 Tijdens het onderzoek ontvangen informatie

Tijdens het onderzoek is van een groot aantal organisaties, bedrijven en personen informatie ontvangen. Dankzij hen heeft EIM de werkwijze der bedrijven bij het voldoen aan de informatieverplichtingen meer in concreto kunnen invullen en een schatting kunnen maken van frequenties en aan de verplichtingen bestede tijd. Wij zijn al deze gesprekspersonen zeer erkentelijk voor hun bijdrage. Naast het Ministerie van LNV noemen wij in alfabetische volgorde:

Actal, Den Haag

Algemene Inspectie Dienst (AID), Kerkrade

Bloembollenkeuringsdienst (BKD), Lisse

Bureau I&R Honden- en Kattenbesluit, Deventer

Bureau Registratie Diergeneesmiddelen (BRD), Wageningen

Campina, Tilburg

Centraal Orgaan voor Kwaliteitsaangelegenheden in de Zuivel (COKZ), Leusden

C.L.V. De Samenwerking UA, Haastrecht

College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen (CTB)

Controlebureau voor Pluimvee, Eieren en Eiproducten (CPE), Zoetermeer

Faunafonds, Dordrecht

FIDIN

Friesland Coberco

De Heus Brokking Koudijs BV, Ede

Dierenarts Groenewegen, Zoetermeer

Diergaarde Blijdorp, Rotterdam

DSM Food Specialties, Delft

Hoofdproductschap Akkerbouw

Hoogwegt International BV, Arnhem

Houbensteijn Groep, IJsselstijn

Intervet Nederland (Akzo Nobel), Boxmeer

Kwaliteits-Controle-Bureau voor Groenten en Fruit (KCB), Den Haag

Landbouw Economisch Instituut (LEI), Den Haag

LASER, Groningen en Roermond

Nefyto, Den Haag

Noba Vetveredeling BV, Lijnden

Novartis Animal Health, Sprundel

Plantenziektkundige Dienst (PD), Wageningen

Productschap Diervoeder, Den Haag

Productschap Groenten en Fruit

Productschap Margarine, Vetten en Oliën, Rijswijk

Rijksdienst voor Vee en Vlees (RVV), Voorburg

SKAL, Zwolle

Smits Groep, Wanrooij

Syngenta Crop Protection, Roosendaal

Valstar, Poeldijk

Van Wijk & Olthuis BV, Dronten

Vereniging Beroepsmatige Kennelhouders (VBK), Valkenswaard

Vereniging Dibevo, Amersfoort

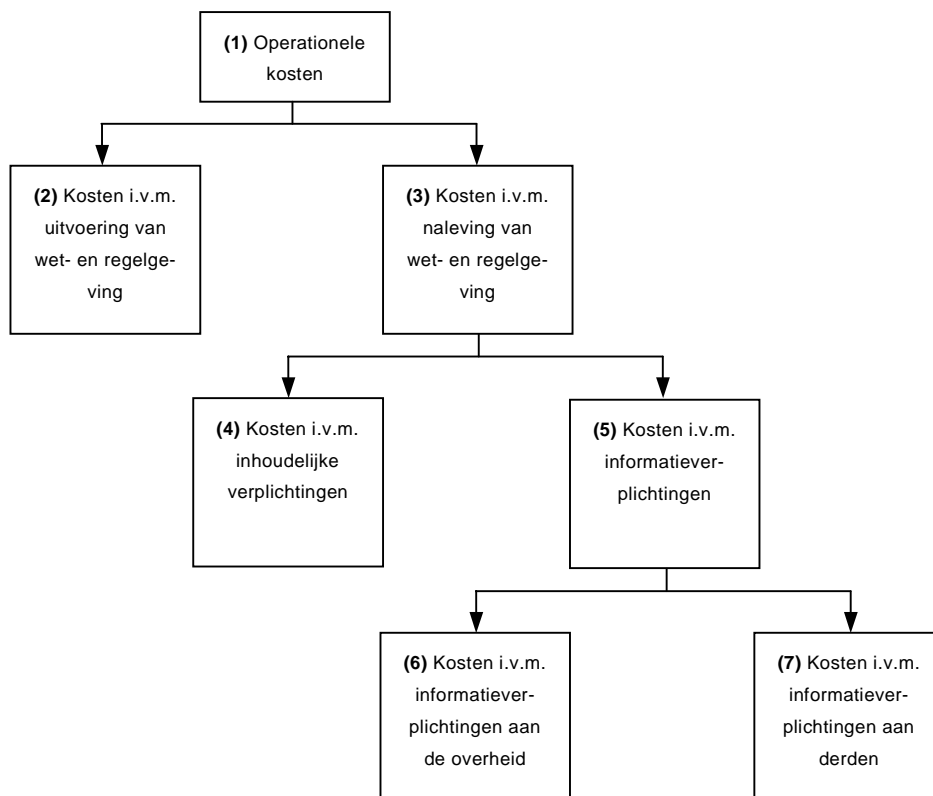
alsmede een groot aantal landbouwers (hr. Bax, hr. van der Berg, hr. van Hoof, hr. Laarman, hr. Oostenbrug, hr. J. en C. Rebel, hr. Scholtes, hr. Vonk, hr. Zwinkels, hr. Zevenbergen)

13.2 Toelichting op de kosten van informatieverplichtingen, - van inhoudelijke verplichtingen en – van uitvoeringskosten

De overheid legt zowel aan het bedrijfsleven als aan burgers verplichtingen op. Zowel met de naleving van deze verplichtingen als met het toezicht daarop zijn kosten gemoeid. In figuur 1 is een overzicht gegeven van de verschillende soorten kosten in verband met de naleving en de uitvoering van wet- en regelgeving.

figuur 1 Overzicht van de verschillende soorten kosten in verband met de naleving en de uitvoering van wet- en regelgeving

Toelichting op de blokken in figuur 1:

- blok 1 De *totale kosten* die verbonden zijn aan wet- en regelgeving, ook wel operationele kosten genoemd, vallen uiteen in twee delen
- blok 2 Uitvoerings- of beheerskosten aan de kant van de overheid. Hierbij kan worden gedacht aan de kosten van de administratie van de naleving, de inspectie en het afdwingen van de naleving (kosten van de AID). Deze kosten zijn niet onderzocht in het onderzoek.
- blok 3 Nalevingskosten aan de kant van het bedrijfsleven en de burgers. De nalevingskosten aan de kant van het bedrijfsleven en de burgers kunnen ook in twee categorieën worden ingedeeld. Uitgangspunt hierbij is de constatering dat de verplichtingen die de overheid oplegt te maken kunnen hebben met *het doen of nalaten van bepaalde handelingen of gedragingen*, of met het *verschaffen van informatie* over die handelingen en gedragingen.
- blok 4 Inhoudelijke verplichtingen leggen in feite vast op welke wijze binnen de wet mag worden gewerkt, bijvoorbeeld het voorschrijven van een werk- en rusttijdenregeling. De kosten die hieruit voortvloeien zijn inhoudelijke nalevingskosten.
- blok 5 Het naleven van wet en regelgeving gaat ook gepaard met informatieverplichtingen, ook wel informatienalevingskosten of administratieve lasten genoemd.
- blok 6 Informatieverplichtingen kunnen verplichtingen zijn aan de overheid of aan toezichthou-

dende instanties.

- blok 7   Daarnaast zijn er ook informatieverplichtingen aan derden, bijvoorbeeld het op de juiste wijze etiketteren van producten die in de handel worden gebracht.

Het onderscheid tussen (de kosten van) informatieverplichtingen aan de overheid en derden

- Conform de definitie van administratieve lasten zoals vastgesteld in het interdepartementale overleg, behoren niet alleen informatieverplichtingen aan de overheid tot het onderzoeksterrein, maar ook die aan derden (bijvoorbeeld andere bedrijven of burgers). Bij derden gaat het om partijen anders dan uitvoeringsinstellingen en andere organen met publiekrechtelijke bevoegdheden die namens de overheid de naleving van inhoudelijke verplichtingen controleren en handhaven (bijvoorbeeld de Belastingdienst en de AID).

Informatieverplichtingen aan de overheid zijn primair gericht op het informeren van de overheid met het oog op controle en handhaving van naleving van de regelgeving. Deze informatieverplichtingen zijn daarmee een instrument van bestuurlijke controle en handhaving.

Informatieverplichtingen aan derden daarentegen hebben veelal als doel de betreffende derden (meestal burgers) te informeren over gedragingen van partijen of kenmerken van producten.

14 Detailtabellen administratieve lasten overige Landbouw

Hierna volgt voor de onderzochte terreinen van wet- en regelgeving een overzicht van de administratieve lasten per handeling.

- a. Administratieve lasten Bestrijdingsmiddelenwet
- b. Administratieve lasten Plantenziektewet
- c. Administratieve lasten Landbouwwet
- d. Administratieve lasten Landbouwkwaliteitswet
- e. Administratieve lasten Diervoederregelingen Productschap
- f. Administratieve lasten Diergeneesmiddelen
- g. Administratieve lasten Honden- en Kattenbesluit, Dierentuinenbesluit
- h. Administratieve lasten Flora en faunawet
- i. Administratieve lasten Natuurbeschermingswet